బ్రహ్మచర్యవ్రతప్రకాశిక

వేదాంతగ్రంథములు

ఓంతత్సత్.

శ్రీగోపాలకృష్ణపరబ్రహ్మణేనమః.

బ్రహ్మచర్యవ్రతపత్రిక.

సంపాదకుడు:

బ్ర॥ శ్రీ. మట్టుమ్మా గోపాలదాసు

రెండవకూర్పు 200 ప్రతులు.

కాకినాడ:

పి. వి. రంగారావుగారి రంగా అండు కో.,

ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రింపబడి,

సంపాదకునిచే ప్రచురింపబడియె.

1921.

ఓం తత్సత్

శ్రీ గురుభ్యోనమః

శ్రీ గోపాలకృష్ణ పరబ్రహ్మణేనమః

బ్రహ్మచర్యవ్రతప్రకాశిక.

ఇది

శ్లో॥ యదక్షరంవేద విదోవదన్తి విశన్తి యద్యతయో
వీతరాగాః । యదిచ్ఛన్తో బ్రహ్మచర్యం చరన్తి
తత్తేపదం సఙ్గ్రహేణ ప్రవక్ష్యే ॥ అని.

శ్రీభగవద్గీత.

ఇది

శ్రీ వేణుగోపాల చరణారవింద సచ్చిదానంద మకరంద
పానమత్తచిత్త భృంగాయమానులగు బ్ర॥ శ్రీ॥ మట్నూరి
గోపాలదాసుగారిచే సంపాదింపబడి విరియంతరం
[illegible] యుతుంచుచు, వ్యాకులోచిత ధర్మప్రవ
ర్తకులును నగు శ్రీ [illegible] సీతన్న
గుప్తనిచే ప్రోత్సాహింపబడి తత్సహా
యముతో రంగా అండ్ కో.,
ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రింపించి
ప్రచురింపబడియె.

కాకినాడ.

విజయతేతరామ్.

పీఠిక

మోక్షకాములారా !

బ్రహ్మచర్యవ్రతప్రకాశిక.

ఈలోకంబున దైవోపాసకు లనేకులు గలరు. వారిలో యమనియమాది యోగసంపత్తిగలవా రధికులు. యమనియమాదులనగా :—

శ్లో॥ అహింసాసత్యమస్తేయం బ్రహ్మచర్యం దయార్జవమ్।
క్షమాధృతిర్మితాహారశ్శౌచంచేతియమాదశ॥

శ్లో॥ తపస్సంతుష్టిరాస్తిక్యం దానమారాధనంహరేః॥ వేదాంతశ్రవణం హ్రీశ్చజపఇత్యాదిలక్షణమ్॥

అని త్రిశిఖబ్రాహ్మణోపనిషత్తు వక్కాణించుచున్నది. దైవభక్తిలీగుణములు తమయందు గలవారైదైవోపాసన చేయవలెను. ఇవిలేక చేయు నుపాసనాయోగము పథ్యములేని యౌషధ సేవవంటిదిగా నెన్నబడును. కాన ముముక్షువు లీగుణసంపత్తిగలవారై యుండవలెననుట.

ఇట్టివారికి దైవము త్వరలో సాక్షాత్కరించి వారివారి యభీష్టఫలములను సమకూర్చును. ఇందుకుమున్ను ప్రసిద్ధికెక్కియున్న ప్రహ్లాదాదులీ కలియుగమందు నామదేవకబీర్ దాసాదులు గొప్ప సాక్షులైయున్నారు.

ఇప్పుడు వారివలె భజించువారును బూజించువారును భావించువారును బెక్కండ్రున్నను గొందరియందుఁ బైజెప్పినయమనియమాది భవ్యగుణములు లేనందున వ్యర్థవాదరతులై శూన్యవాదులై మోక్షభ్రష్టు లగుచున్నారు గావున ముముక్షువులకు సులభముగా దైవసాక్షాత్కారము లభింపవలెనని యున్నచో వారికి బ్రహ్మచర్యవ్రతమందులో ముఖ్యసాధనం బని నిశ్చయించి శ్రీస్మృతిదృష్టాంతసమన్వయముగా నీగ్రంథము వ్రాయదలంచినవాఁడ గావున సజ్జనోత్తము లిందలి నా తప్పులు క్షమించియొప్పులఁ గైకొన బ్రార్థించెద.

ఇట్లు సజ్జనవిధేయుఁడు.
ముట్నూరు గోపాలదాసు.

ఓం తత్సత్.

శ్రీగురుభ్యోనమః

బ్రహ్మచర్యవ్రతప్రకాశిక.

ఉ. శ్రీశునిఁ గృష్ణుఁ గొల్చి మునిసేవితమైనతనరారు బ్రహ్మ
చర్యాశ్రయులై తరించిన మహామహులౌ సనకాది
యోగులన్ శ్రీశుకు నాంజనేయునిఁ బ్రసిద్ధతపోధన
మూర్తిఁ భీష్మవిఘ్నేశుని నాత్మఁగొల్చెద నభీష్టఫలంబులు
నాకొసంగఁగన్ ॥

సీ. అనఘమై యనవద్యమై మోక్షసాధనంబై ఋషిపూజితం
బై వెలుంగు । బ్రహ్మచర్యాఖ్యసద్వ్రత మహామహిమం

బువర్ణింపనాయట్టివారలకును దరము గానిదియైన దైవ
సంకల్పంబు నన్ను బ్రేరేపింప సవ్యశైలి। రచియించితిని
బాటోగా బ్రపుటుపమఁ గూర్చి యందందు శాస్త్రవాక్య
ములఁజొనిపి సరసకవులార సుపదసంచారులార। నిగమ
వాక్యానువర్తననిరతులార। దీనిగడచాక జనువుడీదీ షు
బూని। యతిరహస్యంబు లిందుల సమరియుండు॥

గీ. బ్రహ్మచర్యవ్రతం బిందు బలుకబడిన కరణి నెవ్వాఁడు చ
యింపఁగడగునట్టి। నరువకిల దేవతాఁప్రసన్నత లభించు।
స్వల్పకాలంబులోన నిశ్చయము నిజము॥ ప్ర॥ బ్రహ్మచర్య
వాన్కః॥ తా॥ బ్రహ్మచర్యముగలవాఁడెవ్వఁడు.

ఉ॥ అన్కలితోర్ధ్వరేతస్కః॥ తా॥ శుక్లమును పైకి యాకర్షిం
చిబిగబట్టినవాఁడు. అని ప్రశ్నోత్తరరత్నావళియందు
శ్రీశంకరాచార్యులువారు వక్కాణించియుండిరి. గనుక
రేతోనిగ్రహముఁకలవాడే బ్రహ్మచారియనఁబడును. ఇం
దుకు శ్రుతిప్రమాణము లనేకములుగలవు. అందుకొన్ని
యిందుపొందుపరచెద.

ఇందుకు బ్రహ్మసూత్రము.

మూ॥ "ఊర్ధ్వరేతస్సుచశబ్దేహి॥"

1. వ్యా॥ శ్రు॥ అథాతస్సంప్రవక్ష్యామిధ్యానం సంసార
నాశనం। ఋతం సత్యం పరంబ్రహ్మ సర్వసంసారభేషజం
మూర్ధ్వరేతం విరూపాక్షం విశ్వరూపం మహేశ్వరం। సోహమి
త్యాదరేణైవధ్యాయే ద్యోగీశ్వరేశ్వరమ్॥ అని దశనో
పనిషత్తు.

2. శ్రు॥ ఋతగ్ం సత్యంపరంబ్రహ్మపురుషం కృష్ణపింగళం
ఊర్ధ్వరేతం విరూపాక్షంవిశ్వరూపాయవైనమోనమః॥ అనినా
రాయణయాజ్ఞవల్క్యోపనిషన్మంత్రభాష్యమున శ్రీవిద్యా
రణ్యస్వాములవారు యోగీశ్వరులు యోగనిష్ఠచే స్వకీయరేత
స్సును బ్రహ్మరంధ్రమున ధరియించి యూర్ధ్వరేతస్సుగలవా
రవుచున్నారని చెప్పుటవలన నట్టియోగీశ్వరులకును అనగా
మంత్రిలయహఠరాజయోగులకును సర్వమునుత్యజించిన స
న్యాసులకును సర్వకాలసర్వావస్థలయందున శ్రీనారాయణుని
దివ్యమంగళవిగ్రహమునందునబ్రహ్మతత్వమునందున ధ్యానదృ
ష్టిగలవారలకే వేదాంతవాక్యములను వినుట, యదిమరుగది
రుగనాలోచించుటఅటులనిశ్చయించుట, అటులనిశ్చయించిన
దిధ్యానగోచరమొనర్చుట, అనగా శ్రవణమనననిదిధ్యాసల
నుటస్వరూపముగాగల బ్రహ్మవిద్యచెప్పబడినదని శాస్త్రిచ్చ
యుండిరి. కనుక ధ్యానపరులు ఊర్ధ్వరేతస్కులు గావలెననుట.
ఇందుకు ఫలశ్రు॥ ఊర్ధ్వరేతాస్తపస్యు గ్రోనియతాశీచసం
యమీ। శాపానుగ్రహయోశ్శక్తస్సత్యసంధో భవేదృషిః॥
॥తా॥ స్వకీయ రేతస్సును నీడ్చిపట్టుకొని యుగ్రతపస్సుచేయు
చు నాహారనియతుండై యింద్రియములను నిగ్రహించినసత్య
వంతుడుశాపానుగ్రహ సమర్థుండైనఋషియగునని శ్రుతిప్ర
మాణముగలదు. కావున పురుషునికి రేతోధారణవ్రతము శ్రే
యస్కరంబని యెరుంగవలయును మఱియు.

శ్రు॥ ఊర్ధ్వదండోర్ధ్వరేతాశ్చ ఊర్ధ్వపుండ్రోర్ధ్వయో
గవాన్ ।ఊర్ధ్వం పదమవాప్నోతి యతిరూర్ధ్వచతుష్కవాన్ ।
అనివాసుదేవోపనిషత్తుద్ఘోషించుచున్నది.కనుకనెను కేశవుడు

మొదలయిన వారిని గూర్చి పిప్పలాదుడిట్లు పలికియున్నాడు.

శ్రు॥ తాన్ హసఋషిరువాచ॥ భూయఏవతపసా బ్రహ్మ
చర్యేణ శ్రద్ధయాసం వత్సరంసంవత్స్య థయథాకామం ప్ర
శ్నాన్ పృచ్ఛతయదివిజ్ఞాస్యామస్సర్వం హవోవక్ష్యామ ఇతి
తా॥ మీరు పూర్వము తపోనిష్ఠులయినను తిరుగ మనస్సు
చేత అనఁగా నింద్రియనియమముచేతను శ్లో॥స్మరణం కీర్తనం
కేళిః ప్రేక్షణం గుహ్యభాషణం సంకల్పోధ్యవసాయశ్చక్రియా
నిర్వృతి రేవచ॥

తా॥ అనగా, స్త్రీని స్మరించుట, పల్కుట, వినోదించు
ట, చూచుట, చూపుట రహస్యముగాభాషించుట, క్రీడింపనిశ్చ
యించుట, క్రీడించుటయును నెనిమిది లక్షణములు లేనిబ్రహ్మ
చర్యముచేతను ఆస్తిక్యబుద్ధ్యాదరములు గలవారై యొకసంవ
త్సరకాలముచక్కగా గురుశిశ్రూషల యందాసక్తిగలవా
రైనివాసముచేయుదురుగాక. అటుపైనెవని కేవిషయమునందుఁ
దెలియనిచ్ఛగలదో యావిషయమునుగూర్చిప్రశ్నలనొనర్చుప్ర
యోజనములనుఅడుగఁదగును. మీరడుగఁదగినప్రయోజనము
లను మేముదెలిసియుంటిమేని మీప్రశ్నలకు సకలోత్తరము
లను పల్కెదమనుచుబ్రహ్మతత్త్వజ్ఞుఁడగుపిప్పలాదుఁడు నాశుకే
శుడు మొదలయినవారిని గూర్చిపల్కెనని ప్రశ్నోత్తరోపనిష
త్తునందు వ్రాయఁడియున్నది.

ఇందుకు పతంజలిసూత్రము.

సూ॥ బ్రహ్మచర్యప్రతిష్ఠాయాం వీర్యలాభః॥ అనిపలి
కియున్నారు. గావున బ్రహ్మవిద్యకును బ్రహ్మదులను దర్శిం

చుటకును అస్ఖలితోర్ధ్వరేతస్క బ్రహ్మచర్యము ముఖ్యసాధనమయై యున్నది. ఇందుకు భీష్మాచార్యులవారు.

గీ॥ బ్రహ్మచర్యమహింసనాఁబరగుపరమ । ధర్మములు రెండును న్వోయుత్తమతపంబు। దానిఁగలవాడు నిర్మలజ్ఞానయోగ।వంతుఁడై మూఢనేర్చు సర్వంబునపథు ॥ అని భారతశాంతిపర్వమందుఁ బలికియున్నారు. కనుక వీర్యలాభమహిమగనిపెట్టవలెననుట. ఎట్లన—

ఈలోకమందుఁ గొందరు బుద్ధిమంతులు కొన్ని ద్రావకపుటద్దములమూలమున (అనగా ఫొటోగ్రాపుటద్దములనుట) స్థావరజంగమాదిరూపముల నాకర్షింపఁజేసికొని దానియందుఁ బ్రదూపము లెట్లుగనుగొనుచున్నారో యట్లనేమన యథార్థస్వరూపంబగు ప్రత్యగ్బ్రహ్మము మనస్సనే యద్దముచే సమస్తము నాకర్షింపజేసికొని దానియందు సమస్త చరాచర ప్రపంచమును గనుగొనుచున్నాడని యెఱుంగవలెను.

ఎట్లన—ఫొటోగ్రాపులీయుమనుఁడద్దములతోఁ గూడియున్న యొకపెట్టెను గల్పించి యందు ద్రావకముతోఁ జేరియున్న మరియొకయద్దమునమర్చి యాపెట్టెకెదుటఁగాన్పించుచున్నరూపములను పెట్టియందుఁగలయద్దములమూలమునలోపల సమర్చబడియున్న ద్రావకపుటద్దముచే నాకర్షింపజేసి ద్రావకపుటద్దమునకు దానికాధారమైయున్న పెట్టెకు పెట్టెకెదుటనున్న రూపములకు నంటకసాక్షిగా నెట్లుండునో యటువలెనే మనలోఁ బ్రత్యగాత్మబ్రహ్మము నేత్రములతోఁగూడియున్న యీదేహమునందు వీర్యపూరితమైనమనస్సునుంచి దేహమున

ఎదుటనున్న సమస్తరూపములను దేహమునకున్న నేత్రము
లమూలమున లోపలగల యన్నరసమయమయిన మనస్సుచే
నాకర్షింపఁజేసి మనస్సునకు దానికాధారమైయున్న యీదే
హమునకు దేహమునకెదుట గాన్పించు రూపములకు అనగా ద్ర
ష్టదర్శనదృశ్యరూపములకునంటక సాక్షిగానున్నాఁడని యె
ఱుంగవలెను. ఈసాక్షిచైతన్యమేమన యథార్థస్వరూపంబ
ని శ్రుతిస్మృతులు వక్కాణించుచున్నవి. కనుక సమస్తము
మనస్సునందెపొందింపబడుచున్నదనుట. అనగా సమస్త చరా
చరప్రపంచమును మనస్సేయాకర్షించుకొని తదాకారముగా
పరిణమించుచు ప్రకాశించుచున్నదని తాత్పర్యము.

విశదముగా వివరించెద చక్కగా వినుఁడు-పైచెప్పిన
మనయథార్థస్వరూపంబైన ప్రత్యగ్బ్రహ్మముపాటోగ్రాఫు తీ
యు మనుజునిగాను, నేత్రములఁ గూడియున్న యీదేహ
మును పైనుదహరింపఁబడిన పెట్టెగానునీదేహాంతరమందున్న
యన్నరసగర్భితమైయున్న మనస్సుద్రావకపుటద్దముగాను (అ
న్నరసమనగా వీర్యమనుట) ఇచ్చటనెదుటగాన్పించు రూపము
లవతెలనగోచరాచరప్రపంచమువలెమనమనోగోచరంబైన
బాహ్యాంతరరూపములన్నియు దృశ్యప్రపంచముగాను నెఱుం
గవలెను.

ఇచ్చటసూర్యకాంతి ననుసరించి ద్రావకపుటద్దమెవటి
రూపములను నాకర్షించినట్లుసంవిత్సూర్యుని అనఁగా ప్రత్య
గాత్మననుసరించి స్వప్నప్రపంచముండును. ఈసూర్యచంద్రా
గ్నులననుసరించి యీబాహ్యప్రపంచమందునుమనమనోదర్పణ

మును మొదటి రూపముల నాకర్షించి తదాకారముగా బరిణమిం
చి ప్రకాశించునని తాత్పర్యము. ఇందుకు శ్లో॥ కింజ్యోతి
స్త్వభాను మానహనుమే, రాత్రౌప్రదీపాదికిం,స్యా దేవంరవి
దీపదర్శనవిధౌకిం జ్యోతిరాఖ్యాహిమె । చక్షుస్తస్యనిమీల
నాదిసమయేకిందీర్ధియో దర్శనే । కింతత్రాహమతో భవా
న్పరమకమ్జ్యోతిస్తదస్మిప్రభో ॥ అనియున్నది గనుక బుద్ధిమం
తులుగ్రహించవలెను.

ఇచ్చట పొటోగ్రాపు నాకర్షించుటకు సూర్యుని ప్రతి
ఫలితకాంతివలె నాత్మయొక్క ప్రతిబింబితకాంతియె జీవుండని
యెఱుంగవలెను. యీజీవకాంతితో మనసమస్త రూపము
లను పొందుచుండుననుట. జీవునకు మనస్సునకు తప్తాయః పిండ
మువలె అన్యోన్యాశ్రయముకలిగి వర్తింపబడుచున్నది.

శ్లో॥ ఆత్మనస్సచ్చిదంశశ్చబుద్ధేర్వృత్తిరితిద్వయం। సం
యోజ్యచావివేకేనజానామీతి ప్రవర్తతే॥ అనియాత్మ
బోధ వక్కాణించుచున్నది.

శ్లో॥ బుద్ధ్యాంత్మభాన యోరైక్యం జీవఇత్యభిధీయతే
బుద్ధ్యాదిసాక్షీబ్రహ్మైవతస్మిన్నిర్విషయేఖిలమ్॥ అనియధ్యాత్మ
రామాయణముద్ఘోషించుచున్నది.

క॥ చిత్తంబుకర్త సృష్టికి॥చిత్తమె జీవుండుగాక జీవుడు వేఱె
చిత్తమున జేయుక్రియలను, చిత్తవ్యతిరిక్తమైనచేతలు గలవా।
అనివాసిష్ఠ రామాయణము.

క ॥ ప్రతినుప్రాణమనోగ్రి స్థితిబుద్ధియైబిందువఁదు తెలగడి యాత్మప్రతిబింబమె కళ పవనోన్నతఘోష మెను మ్ముప్రణవనాదమువత్సా॥

క॥ ఆనాదబిందుకళలం గానంబడుచుందువానిఁగ నుపురుషుఁడె ప్రజ్ఞానఘనుఁడైనరాముడునానావిధతత్వములకునాధుఁడుపుత్రా

అనిశీతారామాంజనేయ మందువ్రాయబడియున్నది గనుక మనోజీవులకు నన్యోన్యాశ్రయమునుట-గనుక పైజెప్పిన ప్రకారం పాటిగాత్రు తీయుపెట్టెకునె దుటనున్న యాకృతులకు అందులోవెలుతురు నసరించిచి యాకర్షంచుచున్నదాత్రవక పుటద్దమునకు నంటక సాక్షిగా పురుషుండెటుల నున్నాఁడో యటువలెనె యీనామరూపప్రపంచమునకు నీదేహమునకు నిందులోనుంచఁబడియాత్మకాంతిచేనమస్తప్రపంచము నాకర్షించితదాకారఁముగాఁ బరిణమించు చుండెనుమనస్సునకు నంటకసాక్షిగాఁగూటస్థబ్రహ్మము అనఁగా ప్రత్యగాత్మబ్రహ్మముచూచుచు సర్వదృగాత్మయై ప్రకాశించుచుఁన్నాడనయెనుంగవలయును. అనగా శుద్ధజ్ఞానమని తెలియవలెనుఇందుకు గీ॥ తెలియఁబడుచున్న విశ్వంబు దృశ్యమనుచుఁ । దెలివినైనసర్వము న్నగాంచుదృక్కు-నేను । మిగులనాకంటెవన్యమేమియును లేదు సత్యమిదిసర్వవేదాంతసంగ్రహంబు॥ అని సీతారామాంజనేయ మందుశ్రీరామునిచేఁబలుకంబడినున్నది.

కనుక నే “ప్రజ్ఞానంబ్రహ్మ” యనుమహావాక్యమిట్లుగ బోధించు

చున్నది ఎట్లన శ్లో॥ ఏనేక్షతే శృణోతీదంజిఘ్రతివ్యాకరోతిచ।
స్వాద్వస్వాదు విజానాతి తత్ప్రజ్ఞానమితీర్యతే। శ్లో॥ చతుర్ము
ఖేంద్రదేవేషుమను జాశ్వగవాదిషు। చైతన్యమేకం బ్రహ్మా
తః ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మమెద్యపి॥ అని మహావాక్యలక్ష్యార్థ
భావము మనయథార్థస్వరూపమని బోధించుచున్నది గను
క ఇట్టిమహావాక్యలక్ష్యార్థభావమునుదెలిసి ప్రజ్ఞానాత్ములై
యెవ్వరుందురో వారీదేహేంద్రియాది సమస్త విషయవాసనల
ను నంటనివారై ప్రహ్లాదాదులవలె సుఖముగాఁబ్రకాశింపఁగ
లరు. ఈరహస్యమెరిగినప్పుడె బంధమోక్షము అనఁగా జీవన్ము
క్తియు పరిపూర్ణసచ్చితానంద పరబ్రహ్మపట్టాభిషేకము.

ఈప్రపంచసుఖదుఃఖాదులెవ్వరిని చెందుచుండుననిన
మనోమయునియందు సంగతమవునని యెఱుంగవలెను ఇందుకు
శ్లో॥ రాగేచ్ఛాసుఖ దుఃఖాది బుద్ధౌసత్యాంప్రవర్తతే। సుషు
ప్తౌనాస్తి తన్నాశేతస్మాద్బుద్ధెస్తు నాత్మనః॥ అనియాత్మబోధ
వక్కాణించుచున్నది.

ఉ॥ శ్రోత్రము జిహ్వనాశికము శోభితగాత్రముదీప్తవిస్ఫుర।
నేత్రముమానసంబుగడు నేర్పునజీవుఁడు బొందిశబ్దమున్ ।
ఘ్రాత్రిరసంబుదావియును స్పర్శమురూపమునాశ్రయించిత ।
చ్చిత్రవిచిత్రసౌఖ్యముల। జెందుచునుండుఁ బాండవోత్తమా ।
అని గీతాతాత్పర్యము వక్కాణించుచున్నది. గనుక మనోబ
ద్ధుండైన జీవుండె మనోవికారములు పొందుచుండుననుట.

ప్రశ్న॥ పైజెప్పిన పాటోగ్రాఫు తీయుదావకపు టద్ద
మునకు నిందులో శుక్లమయ మనస్సునకు నుపమానమునరె

అంగద్వమునకు ద్రావికమునకు కూడిక ఏర్పాటుచేసినట్లు మనసుకు అన్న సారంబగు వీర్యమునకుసంబంధమెట్లనిన, ఇందుకు ఛాందోగ్యము వినుండు.

శ్రు॥ అన్నమసితన్త్రేధా విధీయ తెతస్యయఃస్థవిష్టోధాతుస్తత్పురీషంభవతి యోమధ్యమస్తన్మాంగ్ సం యోణిష్ఠస్తన్మనః ॥

౨ ఆపఃపీతాస్త్రేధావిధియస్తేతాసాంయఃస్థవిష్టోధాతుస్తన్మూత్రంభవతి యోమధ్యమస్తల్లోహితంయోనిష్టస్సప్రాణః॥

3 తేజోసి తస్త్రేధావిధీయ తే తస్యయస్థవిష్టోధాతుతదస్థిభవతి యోమధ్యమస్సమజ్జాయోనిష్ఠస్సవాక్ ॥ అన్నమయగ్‌హిసోమ్యమన ఆపోమయః ప్రాణస్తేజోమయీవాగితి॥ అని పలుకంబడియున్నది.

ఇందుకు సానందోపాఖ్యానమరిదు వినుండు.

గీ॥ జఠరవహ్నివలనజంతువుల్ భక్షింపఁ। బడినయన్నమంత్య భాగమగుచు। బక్వమౌచు బరగుఁబరికపురీషమై గర్భగోళమందుఘనవివేక॥

గీ॥ అన్నసారంబు మధ్యాంశమామెమాంస।
మందుసూక్ష్మాంశమున మనంబామెఁగాన।
నన్నమయమని మనము పరిఖ్యాతినొందె।
నుదకహారంబు మాత్రిమైయొప్పుచుండు।

గీ॥ అందుమధ్యాంశమున రక్తమాయెదాని। సూక్ష్మభాగం బుప్రాణంబు నయ్యెయట్లు। గాన ప్రాణంబు భువనాత్మ కంబనంగ। మాన్యులెన్నుదు రఖిలనమ్మతముగాఁగ॥

అని యీప్రకారం పిండోత్పత్తిప్రకరణమందు వ్రాయఁబడియున్నది.

కందార్థము॥ అన్నమునూక్ష్మాంశముమన। సెన్నగనీరంబు ప్రాణమెరుగుముయీరెం। డెన్నడు గలియవానాడే। నున్న మహిమెరుక మాటసుగుణ సంపన్నా కలియుట యెరుకను మి యింతకన్నా॥ అని వ్రాసియున్నారు యెరుకనఁగా జీవుండని తాత్పర్యము.

ఇందుకు గీ॥ జ్ఞానాజ్ఞానముల కుపాశ్రయముబుద్ధి। తత్త్వాహంకారానూనతత్త్వగాధ్యంబైన। యెఱుక, దానినిజీవుడనిచె ప్పసుప్రతుల్॥ అని భీష్ములవారు శాంతిపర్వమందు చెప్పియున్నారు.

సీ॥ అన్నరసమువలన నలబిందురసమాయెఁ బిందురసమువలన బీజమాయె॥లని వేమనయు పలికియున్నాఁడు.

శ్రుతి అన్నాత్పురుషః సవాఏషపురుషోన్నరసమయః॥ అని తైత్తిరియము ఘోషించుచున్నది.

ఇట్లనేక ప్రమాణములచే మనస్సుఅన్నమయమని జీవుడుదానికళయని పక్కాణించఁబడియున్నది. కనుక అన్నరసమై నవీర్యము మనోరూపమై జీవకళతో సమస్తప్రపంచమును

నాకర్షించి తదాకారముగాఁ బరిణమించి ప్రకాశించు
చున్నదని యెఱుంగవలెను.

ప్ర॥ ఇచ్చట ద్రావకపుటద్దమునందున్న ద్రావకములో సువ
ర్ణరజతతామ్రలోహాదుల సారాంశము చేరి యెదుటిరూపము
లకు నే వర్ణవైఖరులుండునో యావర్ణవైఖరులు నాకర్షించి
తదాకారముగాఁ బరిణమింపఁజేసినట్లు మనోదర్పణమందున్న
యన్నరసవీర్యమునకు జగద్రూపములయొక్క రూపలావణ్య
ముల నాకర్షించి తదాకారముగాఁబరిణమించుటకు సామర్థ్య
మెట్లేర్పడెవదనిన; మనము భక్షించు పదార్థములు పంచభూత
మయ జనితములుగావునఁ బంచభూతములకు వర్ణములుగలవు
అవి యెవ్వియన॥

శ్లో॥ రక్తశ్వేతంతథాకృష్ణం నీలపీతాదిశోభితం। తన్మధ్యేవర్త్య
తం వనతజ్యోతి బ్రహ్మకేవలం॥ అని రాజరాజేశ్వరీయోగ
శాస్త్రమునందీప్రకారము పంచభూతములకు వర్ణములు
నిర్ణీతము గావింపఁబడియున్నవి. ఇవి యన్నసారంబగు
వీర్యమందణగి మనస్థలమందు చేరి మనోరూపమై మనస్సు
దృగ్ద్వీనులమూలమున వట్టుదలగాఁ జూచెడు రూపములను
నాకర్షించుచు తదాకారముగా పరిణమించుచుండుననుట.
ఇందుకు

క॥ మునుపుగహృదయాకాశము। గనుపట్టుంబూవులగుచుఁ గ
న్నుల వెంటం। జనునదిమనమగుఁగావునఁ। గనఁదగునా
కాశపంచకంబుచుఁదగన్॥ అనియు

వ॥ ఇట్లు తచలోనవంబులకుఁ గనుచూపుమేరుగోచరంబైన హృదయాకాశంబునందుఁ గేవలనిరాకారంబైన గుణరహితాకాశంబు నిబిడనిహారనీరంధ్ర గాఢాంధకారంబైన పరాకాశంబు ప్రళయకాలప్రజ్వలజ్వాలాభీలతావానలాకారంబైన మహాకాశంబు వివిధ విచిత్రవితతాపరిమితద్యుతిభరితంబైన తత్త్వాకాశంబు ప్రచండమార్తాండమండల శతకోటి ప్రభాభాసురంబైన సూర్యాకాశంబును పంచాకాశంబుల నవలోకింపవలయు మరియును॥

ఆ॥ ఆంజనేయవిను । తదాకాశపంచక । మధ్యమమున వెలుఁగు మహితకళల । చందమెల్లనీకు, ముందుగావినుపింతు । సందియములుమాని పొందువాని ॥ అనిసీతారామాంజనేయ మందుపలుకఁబడియున్నది మరియు.

శ్రు॥ అథాహ,యాజ్ఞవల్క్యఆదిత్య మండలపురుషంపప్రచ్ఛ భగవన్న న్తర్లక్ష్యాదికం బహుధో క్తమ్। మయాతన్నజ్ఞాతం తంబ్రూహిమహ్యం । తదుహోవాచ । పంచభూతకారణం తటిత్కూటాఽభిభం తద్వచ్చతుఃపీఠం । తన్మధ్యేతత్త్వ ప్రకాశోభవతి । సోఽతిగూఢఅవ్యక్తశ్చ । తద్జ్ఞానప్లవాఽధిరూఢేనజ్ఞేయం । తద్బాహ్యాఽభ్యంతర్లక్ష్యం। తన్మధ్యేజగల్లీనం । తన్నాదబిందుకలాఽతీతమఖణ్డమణ్డలం । తత్సగుణ నిర్గుణస్వరూపం ! తద్వేత్తావిముక్తః । ఆదావగ్నిమణ్డలం। తదుపరిసూర్యమణ్డలం। తన్మధ్యేసుధాచన్ద్రమణ్డలం । తన్మధ్యేఽఖణ్డ బ్రహ్మతేజోమణ్డలం । తద్విద్యుల్లేఖావచ్ఛుక్లభాస్వరం । తదేవశాంభవీలక్షణం । తద్దర్శనేతిస్రోదృ

ష్టయః । అమావాప్రతిపత్పూర్ణిమా చేతి । నిమీలితదర్శన
మమావాదృష్టిః అర్థోన్మీలితంప్రతిపత్ । సర్వోన్మీలనంపూర్ణి
మా భవతి । తాసుపూర్ణిమాభ్యాసఃకర్తవ్యః । తల్లక్ష్యంనా
సాఽగ్రం । తదా తాలుమూలే గాఢతమోదృశ్యతే ।
తదభ్యాసాదఖణ్డమణ్డలాకారజ్యోతిర్దృశ్యతే । తదేవసచ్చి
దానన్దంబ్రహ్మభవతి । ఏవంసహజానన్దే యదామనోలీ
య్యతే తదా శాంభవీభవతి । తామేవ ఖేచరీమాహుః । తద
భ్యాసాన్మనస్థైర్యం । తతో వాయుస్థైర్యం। తచ్చిహ్నానిఆదౌ
తారకవద్దృశ్యతే । తతో వజ్రదర్పణం । తతః పరిపూర్ణ
చన్ద్రమణ్డలం । తతో నవరత్నప్రభామణ్డలం । తతో మధ్యా
ఽహ్నార్కమణ్డలం । తతో వహ్నిశిఖామణ్డలం। క్రమాద్దృ
శ్యతే ॥ తదాపశ్చిమాభిముఖ ప్రకాశః । స్ఫటికధూమ్ర
బిన్దునాదకళానక్షత్ర ఖద్యోతదీపనేత్ర నవరత్నాదిప్రభా
దృశ్యన్తే తదేవప్రణవల స్వరూపం॥ అని మణ్డలబ్రహ్మ
ణోపనిషత్తు వక్కాణించుచున్నది. ఇందుకు శ్లో॥ అన్తర్ల
క్ష్యం బహిర్దృష్టి న్నిమేషోన్మేషవర్జితః । విశేషా శాంభ
వీముద్రానర్వతంత్రేషుగోపితః ॥ అనియున్నది గనుక ఈ
ప్రకారము పూర్ణలక్ష్యములో హృత్పుండరీకమందు సమస్త
దేవతారూపములను వైకుంఠాదిలోకములను ననేక తేజో
రూపములను గాంచఁగలరని తాత్పర్యము గనుక దృఢవీ
ర్యమనస్కులుగావలెనట. ఇందుకు భారతశాంతిపర్వము
వినుండు.

క॥ ఆమూపృమటిగిచిత్తం। జేచవిశించబోదు పోయనేనిమరులు
వన్ । గోచరమగు వెలిచవృలం। బాచినలోచవినిలిచిప
రమాత్మగన్ ॥

తా॥ చిత్తము, మీాదచెప్పంబడిన, యంతర్నాడీగతినెఱిం
గనేని మరియేవిషయమందు దగలదు. అట్లుదగిలినను ద్రిష్టు
టనులభము. చిత్తమునకు భాహ్యపదార్థములయందతిమో
హమును నివారించితిమెనిలోన నిలచిపరమాత్మనెఱుంగఁగలదు.

క॥ ఆవిధమూశుక్లగతిగను । భావమునకుఁగానివట్టుపడదు విను
ము శు। క్లాకేశమునంకల్పడ । మూనానము శుక్లమునకు
నకలాంగకములౕ॥

తా॥ ఆత్మనెఱుంగుట, శుక్లగతినెఱింగిన మానసమునకే
గాని కలుఁగదు. శుక్లము (వీర్యము) మనస్సువలననే పంభవిం
చుచున్నది. శుక్లమునకు సర్వాంగములును నెలవు.

క॥ అరయఁగనంస్పర్శమునను। దిరుగుమవదుశుక్లమనుట తెర
గేనంక । ల్పరతింగలదేహంకినఁ। జరియుంవకుండంగవల
యు సంకల్పంబుల్ ॥

మోహమునకు హేతువగు స్త్రీదేహమునంటినమాత్రము
న వీర్యముచెలించుననుటన్యాయమా? మనస్సునకభిప్రాయము
గలిగినమాత్రమునన మోహముతీరెనా మోహజనకమగువ
స్తువులు తగిలినమాత్రమునన మనస్సులుచెలింపగూడదు.

గీ॥ అత్రిమునియింద్రిదైవత్యమునిజనులకు తెలిపెనదిగారణ
ముగనింద్రియమనఁగఁ।బరఁగూజావె న్నబీజంబుపరమవెల్ల।
ధాతువులకది వినువుత్త్రిదానివిధము॥

తా॥ ఆవీర్యముదేవేంద్రునిదేవతగాగల పదార్థమనియ
త్రిమహాముని పలికెను. కావుననెదానికింద్రియమనుపేరుగలి
గెను. శరీరమందలి మాంసాదులన్నిటిలోనది ముఖ్యముదాని
రీతినెఱింగించెదవినుము.

ఆ॥ శుక్లమునకుమనస్సు సూక్ష్మరూపముమనో।బలమువిల్వారిం
పఁబక్వబుద్ధి। యోపుఁదరుణ వృద్ధులొపరజ్ఞానదౌ। ర్బల్య
మూఢవికలభావులగుట॥

తా॥ శుక్లమునకుమానసమే సూక్ష్మరూపము మనస్సు
యొక్క వేగమునుసహించుటకు బక్వమయినబుద్ధిగలవాడెనమ
ర్థుడు.దుర్బలమైన బుద్ధిసిగలవారు గావున వృద్ధులును జ్ఞానహీ
నులు గావున బాలురుమనస్సునుంపజాలరు.

క॥ కావునశుక్లస్థితికిం। గావించినయట్టి పుణ్యకర్మములకు నా।

త్స్వేదితయమనియమాదుల। తోత్రివసారనువలయు విషయ
దూరాత్మకుఁడై॥

తా॥ కావునశుక్లమునుజెడనీయకనిలుపుటకై పెద్దలచేనాచరింప
బడిన యమనియమాదియోగమార్గముల నాశ్రియింపవలయు
ను.విషయములంజిక్కకూడదు.

క॥ అరయఁగవిషయము లెంతయు । దురంతములు వానియందుఁ దొరఁగిన చేటుం । బొరయుదురు దొడరకున్నం । బరమపదవియు న్మహానుభావులకునగున్ ॥

తా॥ఇంద్రియవిషయములు నెంతకాలమనుభవించినను గడవదు. ఆభోగములయందుఁదగిలి వర్తించినఁ జేటుగలదుగాని గోరనిమహాపురుషుండుత్తమలోకంబులనుండగలడు.

క॥ జననము జరయును మరణం । బును మొదలగఁగలుగు దుఃఖములు లోకమునం । గనుఁగొని బుధుండు మోక్షం । బునకు ద్యోగించు నియతిభూతహృదయుఁడై ॥

గీ॥ వాఙ్మనఃకాయములు శౌచవంతములుగఁ । జేసికొని యవహంకారశీలశాంత । బుద్ధియై నిరపేక్షతఁబొందియఖల । భూతదయఁగల్గి మెలఁగంగ బోధమొందు ॥

క॥ మనసును వాక్యమును గాయం । బు నియంత్రితములుగఁ జేసి పొందుదురు ధనం । బునకై మ్రుచ్చులు దానిం । గనుగొనఁ గావలదె మోక్షకాంక్షికి వత్సా ॥

గీ॥ బుద్ధిగాని మనంబుపోనీక నిలిపిమ । నోనియుక్తి నింద్రియముల నాఁగి । విషయసమితి నెడలవిడిచినవానికి । ననిమిషులుప్రసన్నులగుదురనఘ ॥

క॥ విను తేవతాప్రసాదం । బున నిర్మలయోగతంత్రములు పనుపడున । య్యనువున నిశ్చలమతిని । ల్బునది శిథిలతాన్న పానసుఖతృష్ణుండై ॥

అనియుట్లుభీష్మాచార్యులవారు పలికియుండిరి. గనుక బుద్ధి మంతులు హృత్పుండరీక భ్రూమధ్యాదులయందుంగల చిత్కళావిభూతులును దేవతారూపములును చక్కగాగాంచి సేవించవలెననుట.

శ్లో॥ హృదయేకల్పమెద్యోగీతస్మిన్త్సర్వముఖంలభేత్ ॥ అని యుత్తరగీతవలుకుచున్నది. గనుక సమస్తముఅనంగా చరాచరప్రపంచమునుహృత్పుండరీకసుషుమ్నానాళీరంధ్రాంతర్గతమైప్రకాశించుచున్నదని యెఱుంగవలెను. ఇందుకు

శ్లో॥ ఇడాపింగళయోర్మధ్యే సుషుమ్నాసూక్ష్మరూపిణీ।సర్వం ప్రతిష్ఠితంతస్మిన్ సర్వగంసర్వతోముఖం ॥ తస్యామధ్యగతాస్సూర్యసోమాగ్నిపరమేశ్వరాః । భూతాలోకాదిశః క్షేత్రాసముద్రాపర్వతాశ్శిలాః ॥ ద్వీపాశ్చనిమ్నగావేదాశాస్త్రవిద్యాకలాక్షరాః ।సర్వమంత్రపురాణానిగుణాసత్త్వాదయోపిచ ॥ బీజంబీజాత్మకాస్తేషాంక్షేత్రజ్ఞాప్రాణవాయవః । సుషుమ్నాంతర్గతంవిశ్వం తస్మిన్త్సర్వం ప్రతిష్ఠితం॥ అని యుత్తరగీతయు ఇందుకు

శ్రు॥ తస్యాంతేసుషిరగ్ సూక్ష్మంతస్మిన్త్సర్వంప్రతిష్ఠితం తస్యమధ్యేమహానగ్నిర్విశ్వార్చిర్విశ్వతోముఖః ॥ అని నారాయణోపనిషత్తునువక్కాణించుచున్నవి.

మత్తకోకిల ॥ కోటిసూర్యులు కోటి చంద్రులు కోటికోటి తటిల్లతల్ సూటిగా పరిపాటిగానొక చోటనిల్చిపరీతిన। మేల్మిటివెల్గుదగందికూటముమీఁతుచూడుమదృశ్యమున్ । దాటిమాయనుమాటిమాటికిదాల్మిచేసటుమీఁఱెచున్ ॥

అని సీతారామాంజనేయము వక్కాణించుచున్నది.

సీ॥ వేదాంతమనుచుబ్రహ్మదులెంచిన వెల్గు నాదాంతసీమ నుపడరు వెల్గు। సాధుజనానంద సంపూర్ణమగు వెల్గు బోధకు నిలయమైపొనగు వెల్గు । ద్విదళాబ్జమధ్యమందుదయమయిన వెలుంగు సుషుమ్న నాళంబుజొచ్చి వెల్గు। చూడచూడగ మహాశోభితంబగు వెల్గు నిఖిలజగంబులనిండి వెల్గు। శతకోటిసారసహితులుమించిన వెల్గు మేరుపుశిఖరంబుమీఱి వెల్గు। అట్టివెల్గును నపుడు బాహ్యాంతరమున । తెలియనేర్చినయతడపో దేవుడనగ ॥ మదరిభువిపాల, మునిజనాహ్లాదయలోల, వేణుగోపాల, భక్తసంత్రాణశీలా॥ అని వేణుగోపాలశతకకారులువక్కాణించియున్నారు. గనుక నచ్చటి దివ్య తేజోవిభవములను గనుగొని తదూపవంతులై ప్రకాశించవలెననుట. భావనావిశేషమువలన సమస్తము పొందనౌననుట. ఇందుకు

శ్రు॥ నారాయణమనోయుంజన్ నారాయణమయోభవేత్। వాసుదేవమనోయుంజన్। సర్వసిద్ధిమవాప్నుయాత్ । యథాసంకల్పయేద్యోగీ యోగయుక్తోజితేంద్రియః । తథా తత్తదవాప్నోతి భావవివాత్రకారణమ్॥ అని యోగశిఖోపనిషత్తు వక్కాణించుచున్నది. గనుక నిర్మలనిశ్చలచిత్తవృత్తితో ॥ మనభ్రూమధ్య హృత్పుండరీకాదులయందునుంగల తేజోరూపములను శ్రీరంగాదిదివ్య క్షేత్రములయందును మనయిండ్లయందుగల మనోహరములైన రామకృష్ణాది ప్రతిమారూపములను ధ్యానభావనచే నాకర్షించి తదాకారముగాపరిణమించ నౌనని యెఱుంగవలెను. ఇందుకు దృష్ట

వీర్యమునన్నులు గావలెననుట ధృఢవీర్యులుగాని మొదలఁ
దద్రూపధారణలను బొందఁజాలరని తాత్పర్యమువలయున
ఇచ్చట ద్రావకపుటద్దము ద్రావకమున్నప్పుడెదుట రూప
ముల నాకర్షించి ద్రావకబలము లేనప్పుడెట్లాకర్షింపనేరదో
యట్లనేమనమునన్నువీర్యబలయుక్తమైయున్నప్పుడు సర్వము
నాకర్షించి వీర్యబలము లేనప్పుడు ఎదుటిరూపముల నాక
ర్షించనేరదని యెఱుంగవలెను.

ఇదియునుంగాక ద్రావకపుటద్దము నాకర్షించినరూపములు
ద్రావకమందుండి ద్రావకముతుడిచివేసినప్పుడు దానితో
నెట్లుహరించుచున్నవో యట్లనే మనమునన్ను నిరంతరము
భావించుచు సేవించుచుఁ దదాకారముగాఁ బరిణమించుచు
న్న రూపములు మనవీర్యపతనముగాఁగానె యావీర్యముతో
నందున్న రూపములు హరించిపోవునని యెఱుంగవలెను.
గనుక భగవద్దివ్య లీలావిగ్రహధారణముచేయగోరువారలకు
అనఁగా సగుణధ్యానపరులకు బ్రహ్మచర్య వ్రతము ముఖ్య
ముగానుండవలెను.

ఇంకొకటివిశదము మనము నిరంతరము సేవించుచు భావిం
చుచున్నరూపములు భావనకువచ్చుచుండఁగాఁ గొంతవీర్య
ముపతనమై కొంతమనస్థలమందుండెనేని యందున్న రూప
ములు స్ఫుటవ్యాప్తిలేనిదై తెరలో బొమ్మలవలె లీలగాఁ
దోచుచుండును. అనఁగా రంగుచేఁజిత్రీకరింపబడుచున్న
కాలమందు రూపములు చిత్రీకరించుకాలమందు తుడిచిన
మొదల నేలాగున గోచరించునో యలాగే మనోదర్పణమం

ము నాచరించవలెనట. ఇది యనుభవ రహస్యము. తారక
యోగికి సాత్మ్యంశ్రవణమందు తేటదముగాఁ దెలియఁబడునని
యెఱుంగవలెను. తారకయోగము సీతారామాంజనేయ
మందు వ్రాయఁబడియున్నది. అందు చూచినస్పష్టము
గాఁ దెలియఁబడును.

కంద॥—కం॥ తారకయోగము దెలియఁగ । నేరక వేదాంతవా
క్యవిచారంబులు నే । సారంబ వాదించుచుఁ దెరు । వారికి మోక్షం
బుగలదె వాయుకుమారా । గనుక ధ్యానయోగులకు స్త్రీసాంగ
త్యమునకు రాదనియు నేకవ్రతులగుదురు అందుగొన్ని యం
దుఁ వ్రాసెద॥

శ్లో॥ సనంభాషేత్ స్త్రియంకాంచి పూర్వదృష్టాంశనస్మ
రేత్ । కథాంచనకస్యచిత్తాసాం సంపశ్యల్లిఖితామపి । తా॥
బ్రహ్మతత్త్వమును బ్రహ్మరూపమును దెలియనిశ్చయించినవాన్ను
ముముక్షుధ్యానపరులు యెటువంటి స్త్రీతో నైనసంభాషింపఁదగదు.
పూర్వము జూచిన స్త్రీనిమనస్సులో స్మరింపఁదగదు స్త్రీలయొక్క
సమాచారము చెప్పఁగూడదు. పటములు చిత్రములందువ్రా
యఁబడిన స్త్రీనికూడాచూడఁగూడదు. అనిశివస్మృతిప్రకాశికలో
విద్యారణ్యస్వామి వ్రాసియున్నారు. గనుక బుద్ధిమంతులు
శ్లో॥ నారీస్తనభరనాభీదేశం దృష్ట్వామాగామోహావేశం । ఏత
న్మాంసవసాదివికారం మనసివిచింతయవారం వారం ॥ భజగో
విందం భజగోవిందం అని శంకరాచార్యులవారును
శ్లో॥ భగాది కుచపర్యంతం సంవిద్ధినరకార్ణవం । యేతరంతిపున
ర్వత్రతరంతినరకంధ్రువం॥ అనినట్లుతలంచవలెనని యవధూ
తగీత యుద్ఘోషించుచున్నది. యెందువన.

గీ॥ పొలతి దానవహ్ని పురుషుఁడాజ్యఘటంబు।
గరుఁగకుండరాదు కదిసెనేని॥
బ్రహ్మకైనఁగూతుఁబట్టకమానఁడు।
పటునికింతిపొత్తు పలదుతఁడు॥ అని భాగవత సప్తమస్కం
ధమునందు నారదులచేఁబ్రతిపాదింపఁబడియున్నది. ఇందుకు

గీ॥ పరిహాసము భాషణములు। వీక్షణము లోనఁగానింద్యం
బులునం। దరులతోడఁ దిరుగుటేమని। చారదగ్లాప్త నమునసుఁ
జాత్రురుడుదతుల్॥

క॥ విదుయూంసాత్తిమయంబని। వనితాంగముతన్యవేక సైత్ధ
వముపఁగాం। చితనందుముదిదగులదా। వనికివాడివిశుద్ధి
హ్రీగుత్రాత్రి॥ అని భీష్మాచార్యులవారు శాంతిపర్వం
బునందు పలికియుండిరి. ఇందు నాడీశుద్ధియనగా మనము
షూడ్నాడీకంధ్రములు శప్పిచేయుచున్నవి. విద్యాతెర
శశంకము హరించిపోవునని భీష్మాచార్యులవారు శాంతిప
ర్వమునందు పలికియున్నారు. గనుక ఇటువంటి బ్రహ్మచర్య
వ్రతమహామహిమను మున్ను శ్రీకృష్ణులు సనకాదియో
గులు శ్రీఆంజనేయులువారు, భీష్ములు, విఘ్నేశ్వరాదులు
చక్కగా తెలిసియుంటిరి. గనుక ధ్యానయోగులు స్త్రీ
సాంగత్యము నష్టహేతువని దూరముగావిడచి భగవన్నా
మములను సదా సేవించుచు భావించుచు ధ్యానించుచుండ
వలెను. కొందఱు విగ్రహారాధన నింద్యముగా నెంచెద
రు. వారికి సమాధానము ముందువ్రాయఁబడును. గనుక
సోదరులారా! వినుండు. మనపూర్వులు బ్రహ్మచర్యగా
భమును గన్పెట్టి మనకు దైవతంత్రములు, మంత్రములు,

యంత్రములు గల్పించి మంత్ర పునశ్చరణాదులయందు
స్త్రీసాంగత్యము దూరముజేసి సాత్త్వికాహారములను గ్రహించుచు బ్రహ్మచర్యవ్రతముగలవారై యొకమండలము లేక యర్ధమండలము దీక్షగా నితర విషయములను మనస్సునస్మరించక దైవచింతనతో నుండునని కట్టుదిట్టము జేసియుండిరి. ఇందుచే మనకు దైవసాక్షాత్కారము గలిగి తద్రూపధారణ మనంబునకుఁ భ్రమరకీటకన్యాయంబువలె పొందంబడి పాము తనపై కూసంబువిడిచినట్లు ఆమాంసపిండ తాదాత్మ్యమునువీడి మనము మంత్రమూర్తులమై అనఁగా రామకృష్ణాదిరూపములను దాల్తుమని వారి తాత్పర్యము ఇందుకునం దేహముండినయెడల శ్రీకృష్ణమూర్తి భగవద్గీతలలో ఇట్లుగాపలికియున్నాఁడు. చూడుడు

శ్లో॥ అంతకాలేచ మామేవస్మరన్ముక్త్వాకళేబరమ్। యఃప్రయాతిసమద్భావం యాతినాస్త్యత్రసంశయః। తా॥ ఏపురుషుఁడు మరణకాలమునందు నన్నుస్మరణచేయుచున్నవాఁడై శరీరమును విడుచుచున్నాఁడో యాపురుషుఁడునన్ను బొందుచున్నాఁడు ఇందుకు సంశయమాత్రము సందేహము లేదు.

శ్లో॥ యంయంవాపిస్మరన్భావం త్యజత్యంతే కళేబరం। తంతమేవైతికౌంతేయ సదాతద్భావభావితః। తా॥ ఓయీకౌంతేయా। పురుషులు, ఏయేదేవతలను నిశ్చలచిత్తముతో నంత్యకాలమునందు స్మరించుచు దేహములను విడుచుచు

న్నారో వారు ఆయా దేవతల స్వరూపములను పొందు చున్నారు.

శ్లో॥ తస్మాత్సర్వేషు కాలేషు మామనుస్మర యుధ్యచ । మయ్యర్పితమనోబుద్ధిర్మామేవైష్యస్యసంశయః ॥ తా॥ కనుక నీవు సమస్తకాలములయందు నన్నే చింతించుచు యుద్ధముచేయుము. నాయందు అచంచల మనోబుద్ధులను ఉంచితివేని నన్నుపొందగలవు. ఇందుకు సందేహము లేదు.

శ్లో॥ అభ్యాసయోగయుక్తేన చేతసానాన్యగామినా । పరమం పురుషం దివ్యం యాతిపార్థానుచింతయన్ ॥ తా॥ ఓయిపార్థ! ఎవ్వఁడైతే అభ్యాసయోగముతోఁగూడుకొని యితర చింతలులేనిమనస్సుతో దివ్యరూపుఁడైన మహాపురుషుని స్మరణఁజేయుచున్నాఁడో వాఁడు ఆపరమపురుషునినే పొందుచున్నాడు.

శ్లో॥ కవింపురాణమనుశాసితారమణోరణీయాంసమనుస్మరేద్యః॥ సర్వస్యధాతారమచింత్యరూపమాదిత్యవర్ణం తమసః పరస్తాత్ ॥ తా॥ ఆమహాపురుషుఁడు సర్వజ్ఞుఁడు, సమస్త ప్రపంచమునకు శిక్షకుఁడు సూక్ష్మమైన యణువుకంటె సూక్ష్మరూపిసమస్తచరాచరములకు కర్మఫలదాయి, చింతింపనశక్యమైన స్వరూపముగలవాఁడు అజ్ఞానలక్షణమైన యంధకారమునకంటె పరుడు॥

శ్లో॥ ప్రయాణకాలేమనసాచలేన భక్త్యాయుక్తో యోగబలేన చైవ । భ్రువోర్మధ్యేప్రాణమావేశ్యసమ్యక్ సతంపరం

పురుషము పైతిదివ్యం ॥ తా॥ దేహావసాన కాలమునందు, ఆ చంచలమనస్సుతో భక్తివహించి, యోగజన్యమైన చిత్త స్థైర్యముతో, కనుబొమ్మల మధ్యస్థానమునందు ప్రాణ వాయువులను ప్రవేశింపజేసి, పైనచెప్పిన పరమపురుషుని ఎవ్వఁడు చింతించునో, అట్టియోగిపురుషుడు దివ్యో త్కృష్టమైన మహాపురుషుని పొందుచున్నాడు ॥

ఇట్లనే మఱియొక స్థలమందు పలికియున్నారు.

శ్లో॥ యాంతిదేవవ్రతా దేవాన్ పితౄన్యాంతి పితృవ్రతాః ।
భూతానియాంతిభూతేజ్యా యాంతిమద్యాజినోపిమామ్ ॥

తా ॥ ఇంద్రాదిదేవతలనుభక్తిశ్రద్ధలతో భావించువారు ఇంద్రాదిదేవతలను, పితృదేవతలను నాశ్రయించినవారు పితృదేవతలను, వినాయకాదిభూతగణములనుభావించువారు భూతగణములను, నన్ను భక్తిశ్రద్ధలతో సేవించువారు నన్నే పొందుచున్నారు. అని శ్రీకృష్ణమూర్తి పలుచోట్ల పలికియుండిరి. గాన మనస్సు యేయేరూపములను భావించుచుండునో ఆయారూపములను పొందుచుండుననుట.

ఇందుకుముఖ్యమయిన జననమరణ రహస్యమునుచక్కగా వినుండు

శ్లో॥ ... యస్యోత్పత్తిర్జన్మతత్స్యాత్ గోమరణంస్మృతమ్ । యద్ధ్యాయతేయదా యోగీతజ్జన్మతిత్తదోచ్యతే । ప్రాణాపానవమయేమనోయద్వేషయేస్థితమ్ । తేనదేహేతమాశ్రిత్యతజ్జన్మాథపతిధ్రువమ్విస్మృత్యచైకంవిషయం గృహ్ణాతివిషయాంతరమ్ । తద్దైవమరణంతస్యపునర్జన్మతినిశ్చయః। ఇత్థంది నేదినే నేనజన్మసాప్తిప్తిక్షీరిణః । అసంఖ్యాతాతివహోక్తానిద్రా

విషయవిస్మృతిః । దైనందినోహిప్రళయోవాసనామాత్రశేషవాన్ । సవివప్రువరుత్థానహేతుర్జన్మాంతరాప్తయె. । కారణం చతదజ్ఞానస్యాత్మజ్ఞానేననాశయ । ఏతజ్జన్మరహస్యంతే ప్రోక్తంమలిమతాంవర । తత్త్వంచమరణశ్యాపికిమన్యదిహాపృచ్ఛసి ॥

తా॥ మనోవృత్తియందేదియైననొకవిషయమును గ్రహించుటే జన్మప్రాప్తియనఁబడును, ఆవిషయమును విడుచు టెమరణమనఁబడును, మనసునవెప్పుడు దేనిసితలంచునో అప్పుడదతనికదేజన్మను. ఈస్థూలదేహమరణకాలమున మనోగతవిషయమేయనంతజన్మమగును. ఇట్లొకదినమునననేక విషయములుజ్ఞప్తికవచ్చితప్పిపోవును గాననేకజననమరణముల య్యెఁసర్వవిషయవిస్మృతిరూపంబయినదిదైనందిన ప్రళయంబనబడును, అప్పుడజ్ఞానప్రపంచమంతయు వాసనామాత్రముగ నణిగియుండుఁ గాననదియే మరలలేచిమేల్కొనుటకునుజన్మాంతరమునకును కారణంబగును. ఇట్టి అనాద్యజ్ఞానవాసనాబీజం బును బ్రహ్మైకత్వదర్శనము చేత నాశనముచేయనదియాత్యంతికప్రళయంబను మోక్షమనఁదగును ఇట్లు జన్మరహస్యంబును మరణరహస్యంబును జ్ఞానవాసిష్ఠమందు వసిష్ఠమహర్షి, శ్రీరామచంద్రులకుంజె ప్పియుండిరి గావున క్రమముక్తి నపేక్షించు సగుణోపాసభక్తులుగాక జన్మనివృత్తి నపేక్షించు నిర్గుణోపాసకులు సవికల్పకవృత్తి వదలి నిర్వికల్పక సమాధినభ్యసింపవలసినది. అట్టి వారికి బ్రహ్మాత్మ్యసిద్ధికలుగుననుట. ఇందుకు

శ్లో॥ యంయంవాపిస్మరన్భావత్యజత్యంతే కలేబరమ్ । తంతమే

తమేవైతి కౌంతేయ సదా తద్భావభావితః । తా। పైనుదహరించి
న ప్రకారము దేహమును విడుచునప్పుఁడు జీవుఁడే యే భావ
నములను తలంచుచుండునో మరణాంతరము ఆయా భావనా
రూపములను పొందునని యెఱుంగవలెను. ఇందుకు జ్ఞాన
సంపన్నుండయిన భరతయోగి దేహావసానంబున జింకను
స్మరించి జింకరూపమును దాల్చినాఁడని శ్రీభాగవతము వ
క్కాణించుచున్నది. గనుక మనోవృత్తియే యేరూపము
లను ధ్యానించుచుండునో ఆయారూపలావణ్యములను పొం
దునని యెఱుంగవలెను. మఱియు మనస్సుయొక్క ఒక్కొ
క్క సంకల్పమే వొక్కొక్క ప్లేటుగా నెంచవలెను అనగా ద్రా
వకపుటద్దములుగా నెంచవలెననుట సంకల్పమే జన్మకు కా
రణమని పైప్రమాణముల వలన తెలియవలెను. ఇందుకు లౌ
కికదృష్టాంతములు కొన్ని వ్రాసెద.

శ్లో। చతుర్థేహ్ని కృతస్నానా శుక్లమాల్యాంబరా శుచిః । ఇ
చ్ఛంతీ భర్తృసదృశం పుత్త్రం పశ్యేత్పురః పతిం॥
శ్లో। పూర్వం పశ్యేదృతుస్నాతా యాదృశం నరమంగనా । తా
దృశం జనయేత్పుత్త్రం భర్తారం దర్శయేదతః॥

తా। స్త్రీ ఋతుమతియైనపిమ్మట నాలుగవదినమున స్నానము
చేసి తెల్లనివస్త్రమును పుష్పములను ధరియించి శుచిర్భూ
తురాలై పతిసమానుఁడగు పుత్త్రుని గోరుచున్నదై ముం
దుగ భర్తను చూడవలయును. ఏలననగా స్నానము చేసిన
తోడనే ముందుగ నెట్టిపురుషుని జూచునో వానివంటి పుత్త్రు
ని కనును కాఁబట్టి ముందుగా పతినే చూచునది యని తా
త్పర్యము.

శ్లో॥ సంతో వ్యాహురపత్యార్థం దంపత్యోస్సంగతిం రహః । ఇచ్ఛే త్తాంయాదృశంపుత్ర్ంతద్రూపచరితాంశ్చతౌ । చింతయే త్తాంజనపదాన్ తదాచారపరిచ్ఛదౌ ॥

తా॥ స్త్రీపురుషులకు ఏకాంతమునందు సంగమము సంతానార్థమని సత్పురుషులు చెప్పెదరు. స్త్రీపురుషులు ఎటువంటి పుత్రుని గోరెదరో వానివంటి రూపచారిత్రములను దేశములను వాని యాచారములను ధ్యానింపవలయును.

ఇట్లు స్వరచింతామణిలో స్త్రీలయొక్క ఋతుధర్మములు వ్రాయంబడియున్నవి.

కనుకనే మన పెద్దలు గృహస్థులయినవారు క్రీడాస్థలములయందు స్త్రీపురుషులు దీపకాంతులవలిచి రమ్యములయిన రాజవిగ్రహములను భగవత్ప్రతిమలను నలంకరించి నిత్యము సేవించుచుండుమని చెప్పియుండిరి. ఎందుకనగా సుందరులైన పుత్రులను, పుత్రికలను కనుటకొరకును భక్తులు స్వప్నమందు భగవద్రూపములను సాక్షాత్కారమును పొందుటకును సాధనములుగా చెప్పియుండిరి.

ఇంకొక దృష్టాంతమును చూడుడు.

ప్రపంచమునందు కొన్నిదేశములలో నశ్వశాలలయం దాడగుర్రముల నుంచి వాటియొక్క ఋతుకాలమెరిగి వానియొద్దకు సుందరములైన మగగుర్రములను గొనివచ్చి ఊవుగానవిసంతరించి కామాతురతచే నవయవములు కదలించి వీక్షించుచుండగా నశ్వకాంతలు వానిమనోరథములను గుర్తెరిగి వాటికన్నులకుగంతలు గర్భాంతర

గా శిశులను మరి వేరు రూపలావణ్యములుగల గుర్రములను వానితోఁ గలిపినప్పుడు అవి యున్న వీక్షించిన రూపలావణ్య గుర్రము లనేకు మనోభ్రాంతితో వాటి మనస్సు రంజించి వానిమనోస్థానమందున్న శోణితముతశ్కలయిలతో పై వాటిశుక్లము కలసి గర్భపాతమైయున్న వీక్షించిన గుఱ్ఱము లకోటిపిల్లలను పెట్టి చూపుచున్న సంగతి యెల్లరకు దెల్లంబై యున్నది ఇట్లనే వృషభములనుఁ జూచి గోవులు మంచిపిల్లల నుఁబెట్టునను వాడుకగలదుగనుక మనోదృష్టి యెట్లుండునో యట్లనేరూపాకర్షణగలిగివీర్యము పరిణమించునని స్త్రీపురుషులు చక్కగా గురించి మెలంగవలెను. ఇట్లెరింగినవారై దైవ భావనలతో శ్రీహరి దివ్యచిహ్నములుగల రామకృష్ణాది ప్రతిమారూపములను సేవించుచు భావించుచు బూజించుచు తద్రూపములను మనోదర్పణముచే ఛాయాగ్రాహ్య తీయుచు ప్రసన్నచిత్తములోఁ జిదానందులై యుండవలెనని యభిలషించుచున్నాము.

(ఇందుకు విగ్రహారాధనలాభము విమందు.)

గీ॥ రూపులేనిసీకు రూపిగా యోగులు। రూపునిల్పినిన్ను రుచిరభక్తి। గొల్చియుండవారికోర్కెలనిచ్చెద। వేయిలాగు వాకువెరుఁగఁబలుకు ॥

వ॥ అని యుద్ధవుండడిగిన నారాయణుండిట్లనియె. నేనుసర్వ వర్ణాంబులకు సమంబైన పూజావిధి కారం భరింగించెద నాచరం. మనం చేసిదానికున్నద్యూపమున్నాను త్రాపాణ్యున్నదానా

పులంగల్పించియుంగునానావిధంబులిల్పి కొందరు పూజింతురు.
కాంచ్యత్రి [illegible] పురజిత కాంచనవతిమున్నగు విశేషంబులు, ఉత్తమంబు
లగునానావిధంబులందుమద్భావంబులుంచికొల్చినవారలకు నే
బ్ర[illegible]గుమనో[illegible]కంబున మనుష్యులకు ధ్యానంబులందు
వసించు గానసంబ[illegible] విశేషంబులనేకంబులుగలవు వా
నియందు సౌ[illegible]సారంబులు మనోహరంబులునైన
[illegible]ంబుల [illegible] [illegible] వశాయుగా భావించి.
ధూ[illegible] [illegible] [illegible]నంబును దివ్యవస్త్రా
[illegible]ంబులను [illegible] పూజావ[illegible]కారంబులను రాజోప
చారంబులను [illegible] [illegible]నాచరించి మన
స్సంకల్పితంబులై[illegible] [illegible] సమర్పించి నిత్యంబు
[illegible] పూజా[illegible]ంబుల జరిపించి[illegible]
[illegible] మాలా [illegible] దివ్యమంగళవిగ్ర
[illegible] [illegible] [illegible] యీతందు
[illegible] [illegible] విష్ణాతి
శయ[illegible] [illegible] [illegible]బుచేరి మ[illegible]
[illegible] [illegible]
గావనా[illegible]ంబు [illegible] మహేశ్వరుం[illegible]
[illegible]నను [illegible] [illegible] ద్వారవిం
దంబులు [illegible] [illegible] పావనంబైనబదరికా
శ్రమంబున [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] జెప్పి
యుండెను. గాన మనోహరములైన భగవత్ప్రతిమలనుసదా
పూజించుచు, ధ్యానించుచు, సేవించుచు, భావించుచు
హృదయవీధిలో [illegible]గాఁ ప్రతియుంచుండవలెను. ఇందుకు[illegible]

బలము ముఖ్యంబని చెప్పఁగనగును. సర్వమునకు అన్నాది
పదార్థములు నాధారములై యున్నవి అందు సాత్త్వికాహార
ములు ముఖ్యములై యున్నవి, అవి ఎవ్వియన- శ్లో॥ ఆయుస్స
త్త్వబలారోగ్యసుఖప్రీతి వివర్ధనాః రస్యాస్స్నిగ్ధాస్స్థిరా హృ
ద్యా ఆహారాస్సాత్త్వికప్రియాః॥ తా॥ సత్త్వగుణవంతులు,
రసయుక్తములైనట్టియు, నెయ్యితోఁగూడినట్టియు, చిరకా
లస్థాయులైనట్టియు ప్రియములైనట్టియు, ఆయుస్సు, సత్త్వము
బలము, ఆరోగ్యము. ప్రీతి వృద్ధికరములైనట్టి భోజనపదార్థ
ములను ఇష్టముతో నారగింతురు ఇట్లనే రజోగుణవంతులకు,
తమోగుణులకు వారి వారికి ప్రీతికరములైన యాహారములు
పలుకఁబడియున్నవి, ఇందు సాత్త్వికపదార్థములు యోగులకు,
పథ్యాంత సహాకారులనియు తదితరపదార్థములన్నియు వి
ఘ్నకారకములనియు యోగులకు నాహారాదినియమంబులు పలు
కఁబడియున్నవి. అందుకొన్ని యిక్కడ వ్రాసెద. శ్లో॥ అజాది
మాంసవధి తక్రకులుద్ధకోల పిణ్యాకనాంగులశునాద్యమప
థ్యమాహుః। గోధూమశాలియవశోభనసాత్త్వికాన్నము
ద్గాది దివ్యమదకంచ తమిమ్రాద పంథ్యమ్॥ అని హఠప్రదీపికవ
క్కాణించుచున్నది. ఇట్లనె యోగికి భోజనివత్తు గూ
డానుఘోషించుచున్నది. శ్రు॥ యోగవిఘ్నకరాహారం
వర్జయేద్యోగవిత్తమః। లవణంసర్షపంచామ్లముష్ణరూక్షం
చతీక్ష్ణకం శాకంజాతంరామఠాది వహ్నిస్త్రీపథ సేవనం॥ ప్రా
తస్నానోపవాసాదికాయక్లేశాంశ్చ వర్జయేత్॥ అభ్యాసకా
లే ప్రథమం। శస్తం క్షీరాజ్యభోజనం గోధూమముద్గశాల్యన్నం
యోగసిద్ధికరంవిదుః॥ తతఃపరం యథేష్టం తు శక్యస్స్యాద్వాయు

ఖాఁదనేయుదేష్ట ధారణాద్వారయోసిద్ధే తే్కవలకుంభకః॥ ౫
మకరసవంతములైనసాత్వికాహారములుగ్రహించుచునిర్మల
వీర్యులైనిత్యముఃభగవత్ప్రతిమారాధన యుమానసికారాధ
నయుఁజేయుచుమనోహరములైన రామకృష్ణాదిరూపములను
సేవించుచుతద్రూపధారణగలవారై ప్రకాశించవలెనుట
గనుకఆహారనియమము ముఖ్యముగానుండవలెను, ఆహారని
యమములేనియెడలచిత్తనిర్మలతలేనివారైవీర్యపతనహేతు
లైనపనులు గలిగిచిత్తమనఁగా దుర్వృత్తులుగల వారైవీ
ర్యపతనచేతస్థూలమ్యేదతని యెఱుంగవలెను.

ఏలయనమనము భక్షించుపదార్థములలో ఉష్ణపదార్థ
ములనియుశైత్యపదార్థ ములనియు, ఉష్ణశీతమిశ్రితప
దార్థములనియుసృష్టియందు సృజింపంబడియున్నవి. అం
దువారివారితత్వమునుదెలిసికొని యందుకుగినపదార్థము
లనుమాత్రముచ్చుకొనవలెను ఎట్లన కారకశరీరులుచలువ
పదార్థములను, వాతశరీరులు ఉష్ణపదార్థములను సమశీ
తోష్ణులు మిశ్రితపదార్థములను గ్రహించవలెనుటయిందు
వలనధాతువులురక్తముశుభ్రతగలవై శరీరమందుకాలుష్య
ములేనినిర్మలవీర్యముచక్కబడినందువలనమనోహరము లై
నసృష్య తేజోరూపములనునాకర్షించనౌనని యెఱుంగవలెను.

గనుకమనచేభక్షింపబడినఅన్నాదిపదార్థములు పైజెప్పిన
ప్రకారము జఠరవహ్నిచే పచనమైనందుసారాంశమువీర్యమై
ఆవీరముమనోస్థలమందుఁజేరిమనోరూపమైవెన్నవలెను, నాశికే
శఘృతమువలెను కర్పూరమువలెను, కాంతివంతముకలిగియున్న
దనియెఱుఁగవలెను

గనుక నారికేళఘృతమును శీతవాతము ఘనీభవింపజేసిన
ట్లు చలువపదార్థములు వీర్యమును ఘనీభవింపజేసి మనో
స్థిరతఁజక్కఁజేయుచుండును. ఇదియుంగాక స్వప్నముగా మం
చిమంచి స్వప్నములను జనింపజేయుచుండుననుట.

రెండు-ఉష్ణపదార్థములు వీర్యమునుగరగించి పాదరస చల
నమువలె చిత్తచలముగలిగించి వీర్యపతనహేతువులై వి
శేషదుష్టస్వప్నములనుగలిగించుచుండుననుట.

మిళితపదార్థములుసాధుగానుండి మంచిగాను చెడుగాను
స్వప్నములనుగలిగించుచుండునని యెఱుంగవలెను పదార్థ
వికారము మనోవికారమై ప్రకాశించునని తాత్పర్యము.

ఇందుకుగంజాయి మొదలైనపదార్థములుసాక్ష్యము. గ
నుక భగధ్యానపరులు సాత్వికాహారములు తరచుపుచ్చుకొ
నుచు స్త్రీసాంగత్యముత్యజించినయెడల దైవప్రసన్నతయు
బ్రహ్మానందసుఖముబడయఁగలరని తాత్పర్యము.

శ్లో॥ ఆదిమధ్యావసానేషుదుఃఖంసర్వమిదంయతః । స్త్రీంత్య
క్త్వాజగస్త్యక్తంజగస్త్యక్త్వాసుఖీభవేత్తు॥

అని మహావాక్యరత్నావళివక్కాణించుచున్నది.

కనుకస్త్రీలసాంగత్యముధ్యానపరులకునష్టహేతువనిఅనఁగా
యోగవిఘ్నకారణమని యెఱుంగవలెను. ఇందుకువిశ్వా
మిత్రాదులెసాక్ష్యము. గనుక బుద్ధిమంతులుజాగ్రతకలిగి
మెలంగవలయును.

ఇందుకై కొందరికి సందేహముంకరించవచ్చును.

అనఁగా మున్ను ప్రసిద్ధికెక్కియున్న ఋష్యాదులు, ఈకలియుగమందుఁ నానుదేవకబీర్దాసాదులు ధర్మపత్నీయుతులై సంతానముఁగొరకు క్రీడావినోదములుగలవారైయుండియు దైవసాక్షాత్కారము బరబ్రహ్మానందసుఖముపొందియున్నట్లు, దెలియవచ్చుచున్నదే స్త్రీసాంగత్యము పూర్వముగా నష్టహేతువని దైవసాక్షాత్కారముకలుగదని మీరు చెప్పఁగునా అనిన పైమహనీయులవలె వీరు ప్రవర్తించు నెడల స్త్రీసంభంధమున్నను నష్టము లేదనుట. అట్టివారి ప్రవర్తనఁగొంచెము వినుండు.

గృహస్థ బ్రహ్మచర్యము.

స్త్రీసంభోగము లేకయుండుట మనస్సునందైనను స్త్రీలమీఁద గోరిక లేకయుండవలయును. భార్యకలవాఁడయ్యేనేని ఋతుకాలములయందు మాత్రమామెతోఁ గ్రీడించి తృప్తిఁబొందువాఁడు బ్రహ్మచారిగానే యెన్నఁబడును. దోషములు కాయికదోషములనియు, వాచికదోషమనియు, మానసికదోషమనియు, మూఁడువిధములు అందు కాయికము—అన్యస్త్రీని బ్రత్యక్షముగఁబొందుట కాయికదోషము; పైచెప్పినప్రకారము అన్యస్త్రీవినోదముచే నన్యస్త్రీలతోడి సంభాషణమునకు సంతోషించుచు, వారిపొందులభింపకపోయెనేయెట్లు సమకూడునని మిత్రులతోనాలోచించుచుండుట వాచికదోషము మానశికము—అన్యస్త్రీలను వలచి వారికొరకై మనసునఁబరితపించుచు నెవ్వరికిందెలియనీయక లోలోపలక్కృశించుచుండుటమానసి

కదోషము. తనభార్యగాక తక్కిన స్త్రీలందఱు తల్లులని యు
దానువారికు మాగుఁడసియుఁ దలఁచుచు స్త్రీలమీఁదికోరిక
తప్పించుకొనవలయును. ఋతుకాలము—బహిష్ఠైనది మొద
లు పదునాఱుదినములు. అందు మొదటి నాలుగుదినములు
పదునొకండవదినమును, పదుమూఁడవదినమును నిందిత
ములు, అష్టమి, ఏకాదశి, చతుర్దశి, పూర్ణిమ అమావాస్య
సంక్రాంతి, వ్రతదినములు సూతకదినములును నిందితము
లు, కావున నీదినములయందు స్త్రీసంపర్కముకూడదు
మానదీపమనిముద్రఁబెట్టుకున్నచో మూఁతికాలును. అట్టిస్వ
భార్యయైనను ఋతుకాలములయందుతప్ప తక్కినకాల
ములయందు స్త్రీసంభోగముకూడదు శ్రాద్ధమందుభుజిం
చిన బ్రాహ్మణుఁడు తనభార్యకోరినను నాడుసంపర్క
ము చేయగూడదు. ఋతుస్నానము చేసిన మూఁడుదినముల
కుఁబోపలఁ గామాతురుఁడైయుండినను రమింపగూడదు.
ఒకపనకయొందుఁబవళించుటయును గూడదు. ప్రాతఃకాల
ముఁపగలు, అర్ధరాత్రములయందును. సంధ్యాకాలముల
యందును రమింపగూడదు. దితిసంధ్యాకాలమున కశ్యపుని
తో బలాత్కారము గరమింపహిరణ్యకశిపుఁడు హిరణ్యా
క్షులు సంధ్యాకాలదోషముచే అతిక్రూరులైరి. కనుక సం
ధ్యాకాలమందుసంగమముకూడదు రాత్రికాలమందు స్త్రీసం
భోగముఁకూడును గాని పగటఁగూడదు. శ్రు॥ ప్రాణావా
ఏతేస్కందంతి యేదివారత్యాసంయుజ్యన్తే బ్రహ్మచర్యమే
వతద్య ద్రాత్రౌరత్యాసంయుజ్యన్తే ప్రశ్నోపనిషత్
అట్లుకానియెడ నాలుగవదినమునకుఁగా స్నానదినమున

కమింపఁగా నిల్చినగర్భమందలి శిశువల్పాయువునుదరిద్ర
మునుబొందును. పదునొకండవదినమున నిల్చినగర్భమధర్మ
మందిచ్ఛగలయాఁడశిశువును బొందును. పదమూఁడవదిన
మున నిల్చినగర్భము వర్ణసంకరురాలగు కూతురుకలుగును.
ఇదినిశ్చయము. ఉపరతివలన నిల్చినగర్భము స్త్రీయొక్క
యాకారచేష్టలుగల నపుంసకునిబొందును! లేకున్నఁబురు
ష చేష్టలుగల స్త్రీయైననగుచును. ఋతుస్నానములు మిగిలి
న గర్భిణీస్త్రీని రమింపఁగూడదు. ఈబ్రహ్మచర్యనియమ
మును సమస్తమైనవారును జరుపవలయును.

ఇది గృహస్థబ్రహ్మచర్యవ్రతనియములు. ఈప్రకారము
మున్న శ్రీరామచంద్రుఁడు, సత్యవంతుఁడు, హరిశ్చంద్రాదు
లుమునగోత్రఋషులు, శ్రీరామదాసు వీర్దాసాదులు మొదలగు చ
క్కఁగా నాచరించి మంచిమంచిసంతానమును పొందియుండిరి
ఏకపత్నీబ్రహ్మచర్య నియములు లేనివారై అన్యదారులవల
మున్నకొందరు కామరోగపీడితులై కృత్యాకృత్యవివేకహీనులై
లోకనిందితులై చాలామంది గ్రంథములయందు ప్రకటింపఁబ
డియున్నారు వారిలో కొంతమంది నిందపొందుపరచుచున్నాను
చక్కఁగాజూడుఁడు.

అహల్యకై, ఇంద్రుఁడును; తిలోత్తమకై, సుందో
పసుందులును; మేనకకై, విశ్వామిత్రుఁడును; మాంధాతపు
త్రికలకై, సౌభరియును; ప్రమోచనకై, కండుమహా
మునియు; శర్మిష్ఠకై, యయాతియును; రతీదేవికై, శంబరుఁ
డును; తారకై, చంద్రుఁడును, శచీదేవికై, నహుషుఁడును

సీతాదేవికై, రావణుండును ; కుశనాభపుత్రికలకై, వాయు దేవుడును ; ద్రౌపదికై, సైంధవకీచకులును ; దమయంతికై, ఇక్ష్వాకు కేకిరాతకులును; సత్యవతికై, యుగాత్రియుధుడును ; ఊర్వశికై, పురూరవుడును ; కైకకయి, దశరథుడును : సునీతికై, ఉత్తానపాదుడును ; ఋషిపత్నులకై, అగ్ని దేవుడును ; శైబ్యకయి, దానఘుడును ; చిత్రాంగికై, రాజరాజనరేంద్రుడును, ఇంకా పెక్కువనితలకొరకు పెక్కండ్రును కామాంధులై చెడిపోయిరి.

హిందుస్థాని రాగం—రూపకతాళము.

మాయ దాటనవశమయా, శ్రీకృష్ణనీ ।మా।య।

1 తోయజారి, తారనుజూచి, తొలగని మోహముజెంది, మాయలేదశాపమునను, భవ్యదివ్యమయినకళలు ।మాయ।

2 నాడు గౌతమసతిని, నారిసంగమూననేగి, కీడునొందెను సురపతియు శ్రీరాయతోషదాయ ।మాయ।

3 నారదుండు గోపికా, నారులభ్రమకలిగి, కోరగాను స్త్రీజన్మము, కూడనెత్తవలసివచ్చె ।మాయ।

4 రావణుండు మునువుమహా, లక్ష్మికై నాగియుంచె రామ। భావనుండై తుదకు, ఛిన్నమొందలేదనాథ।మాయ।

5 ధరణీసుడైన బలుని, దారనుగాంచి చెరపవలచి, శిరముకగిలిపోయచచ్చె, శ్రీగోపార్ధానపోవ ।మాయ।

6 ఇంకనెందరో బుధులు, నీరీతిచెడిరిగాన, పొంకముతో సిస్థులుని, పొడగాంచుచుండుమయ్య ।మాయ।

శ్లో॥ దైవీహ్యేషాగుణమయీ। మమమాయాదురత్యయా। మామేవయేప్రపద్యంతే। మాయామేతాంతరంతితే। అని

శ్రీకృష్ణపరమాత్మవలెకె యుండుటచే నీవ్రాగము జరరు
మే. [illegible]ను [illegible]పొందింది తనబ్రహ్మచర్యము చక్క-
గా [illegible]నాము. సోదరులారా ? శ్రీభారతమునందు
శ్రీ[illegible] ఘనము బైబులునందు క్రీస్తువంటి భువ్యాను [illegible]
నగ[illegible] [illegible]ల్లూ వెంకటాద్రిస్వాములయు పైచెప్పిన
సు[illegible] ఘనులగు బుషిపుత్రులవలె చక్క-గ బ్రహ్మ
చర్య [illegible]తపస్సుని తెలియుబడు చున్నయది [illegible]ట్టి
మహనీ[illegible] లెన్నదగినవారా నున్నారు. కావున
మనబుస్వామి మొదలైనవారు. చతురాశ్రమ
ప్రవర్తకులై అనగా, శ్లో॥ బ్రహ్మచర్యరతిశ్శాంతో గురు
దేవాగ్నిపూజకః । భస్మకౌపీనసంపన్న బ్రహ్మచారీచ[illegible]క్షితః
అని గురుదేవాగ్నిపూజాపరులై బ్రహ్మచర్యములో యో
గసిద్ధిఁ బొంది తదనంతరము తమపితృదేవతలహితముకై
గురువాజ్ఞవడసి గార్హస్థ్యధర్మమునవలంబించిన ప్రవర్తనతో
(అనగా బ్రహ్మయజ్ఞమందు చెప్పినవిధిగా) సంచరించుచుమత
ర్వకాలములందు పత్నిఋతుకాలముగన్ సత్సదారతో రమిం
చుచునుండి సంతానముగోరియున్నవారై, శ్రు॥ అపుత్రస్య
గతిర్నాస్తి అని । వంశపావనుడయిన అద్దుకొరకు యీ
ప్రకారము । మత్తకోకిల । ఓక్షీరాంబుధివిన్నవించెదనాక్ష-
పుత్రునినగ్గుగా । నీకయుక్తుని నీదుభక్తునినీచభోగవిరక్తునిన్
న్నాకునిచ్చితివేనిదానమనఃప్రయోజనమురంజిల్లన్ । లోకనా
యకభక్తసన్మనిలోకవాళీసుధాకరా । అని సానందవర్షా
సీందుప్రిలవారితండ్రి పరమశివునిగోరినట్టుమనసుసుదైవమును,
గోరుచు, సత్సంతానము పొందితనవాతఃదిరిగివానప్రస్థాశ్రమ

రులై పూర్వమునభ్యసించిన యోగమునురక్షించుకొనియందు
పైయతిధర్మమునవలంబించి పరమపదము కరతలామలక
ముగా నొందియుండిరి.

గనుక అట్టివారునదాబ్రహ్మచారులనియెఱుంగవలెను ఇం
దుకుప్రమాణములువినుండు.

క॥ శాంతిలసంగరినామక। కాంతంబుగ బరిహరించుటది మే
లొండే। కాంతయునిజభాగ్యవ్రత। సంతుష్టినిఁ జెందబ్ర
హ్మచర్యంబయగుఁ। ఇందుకు.

ఉ॥ పర్వోపవాసియునదాబ్రహ్మచారియునమానసభోజియువిఘ
నాశనుండును నమృతాశియునవ్యవ్హాంశును గావలయుఁదన
త్స్వరూపంబులెట్టివనిన।

సీ॥ ఇరుప్రొద్దుగుడుచుచు నెన నెడఁగుడువకయుండునాతండు ప
ర్వోపవాసి। ఋతుకాలమునన్నాత్మసతియందు రతిసల్పు భ
వ్యశీలుఁడునదాబ్రహ్మచారి। దేవపితృతిథిపూజా విధులంది
తిమితినంజాపుపుషుఁడ మానసభోజి। తనయట్లునర్థిజాతు
ముఖుజంబభుజించునంచితాత్ముఁడువిఘనాశనుండు। భృత్య
వర్గంబులుగుడిచినపిదపఁగుడుచు। నాతఁడుదమృతాశిదివసం
బునందునిదుర। కానిపుణ్యుఁడవ్యవ్హుఁడిపాలములగుచు।
మొఘశప్రతములుదేహబాధకములు।

అని శాంతిపర్వతమునందు పంచశిఖునిచేఁజెప్పఁబడియు
న్నవి. గావున శ్లో॥ విప్రాశ్రేషుధనందత్వాం న్వదారేషుఋ
తావ్వనం। స్వాదుకార్యాతిప్రాణోవ్యాం లేపత్యతియాచ
నం। అని పాండవగీత వర్ణించుచున్నది.

కనుక వివాహితులు (అనగా ధర్మపత్నీయుతులు) పైఁజె
ప్పిన ప్రకారమునంచరించునెడల వీర్యనష్టమంతగానుండ
నేరదనియునందుచేదృఢవీర్యులై జనకాదులవలె బ్రహ్మా
నందసుఖము పొందఁగలరనియు మనపూర్వులు నాలుగా
శ్రమములు కల్పించిమన వీర్యలాభమునుఁ జెడకుండనిహప
రములకు ననుగుణ్యముగా నడిపించియుండిరి. అదిగాకింగి
వామదేవాదిమహానుభావులు మనోబలమునకు తగినసాత్వి
కాహారములు గ్రహించుచు దృఢవీర్యులై మనోహరము
లైన రామకృష్ణాదిరూపములను మనస్సుచేనాకర్షించుచు
హృత్పుండరీకమందుసేవించుచుండిరి. గృహస్థబ్రహ్మచ
ర్యమునందు ఇంగీకబ్రహ్మచర్యము అనగా వజ్రోలి అ
మరోలి సహజోలి యనుయోగములు స్త్రీపురుషులు కలసి
చేయునవియై యున్నవి. యూర్ధ్వరేతస్క బ్రహ్మచర్యవిధి
యుచేరినవియైయున్నవి. వాటిని శ్రీకృష్ణపరమాత్మ గో
ప్యుఋషీశ్వరులగు ప్రచ్ఛన్నగోపికలద్వారాచూపియుండిరి.
వారీవలెపూర్ణప్రజ్ఞాన వైరాగ్యవంతులున్నచో వాయుధా
రణానిశ్చల చిత్తవృత్తియుగలవారై పైయోగములను వ్య
డారులతోచేయవచ్చుననుట ఈయోగములు శ్రీయాదిశం
కరులు పరకాయప్రవేశముజేసి అనగా అమరకభూపాలుని
దేహములోప్రవేశించి వానిపెద్దభార్యవలన కామశాస్త్రము
ను సమగ్రముగా గ్రహించి యామెకు పరలోకసాధన
మైన ఆవజ్రోలియోగములనుకూడాజెప్పి రాజదేహము
ద్వారాయామెతో రమించి ఊర్ధ్వరేతస్కులయి యుంచి
గావిడుదలై పవిత్రమయిన తనపూర్వపుయతిదేహమును ధ

రించినవారై మహాయతీశ్వరులయి ప్రకాశించియుండిరి. ఇది పరమరహస్యము అందరికిని దెలియనిది. ఇట్టిబ్రహ్మచర్యవిధులు శ్రీకృష్ణదేవులుకనిపెట్టియక్కడేది ఏక్యూక్త మోనక్కడక్కడ నదిచక్కగా నడిపించినవారై భీష్మాదుల చేతను సనకాదులచేతను శ్రీకృష్ణపరమాత్మయోగయోగీశ్వరులనియు, అనాదిబ్రహ్మచారులనియు, యస్ఖలిత బ్రహ్మచారులనియు, పైటిలుబొంది గ్రంథములయందు ప్రకాశించియుండిరి.

ఓంతత్సత్.

శ్రీగురుభ్యోనమః

శ్రీకృష్ణమూర్తివారి యనాది బ్రహ్మచారిత్వము యస్ఖలిత బ్రహ్మచర్యవిమర్శనము చూదుడు.

ఆర్యులారా! ఇది యణిమాదియోగసిద్ధులు నానంగు చక్కనివిషయము.

అణిమాదియోగసిద్ధులనగా అణుప్రమాణమైనప్రాణులయం దణుప్రమాణుఁడైయుండుట అణిమ. బ్రహ్మ, విష్ణు, రుద్ర, మహేశ్వర, సదాశివ, మాయాండంబులకంటె పెద్ద వాఁడగుట మహిమ. బహ్మాండముకంటె భారమైయుండుట గరిమ. మేరువువంటి బరువుకలిగియుండి దూదియొక్క లేశమువలె తేలికయైయుండుట లఘిమ. ఇష్టపదార్థముల లభింపఁ జేసికొనుట ప్రాప్తి. గగన గమనాదిసిద్ధిప్రాకామ్యము. సూర్య చంద్ర మహేంద్ర ఉపేంద్ర ప్రముఖ దేవ

తిలను కార్యములయందు నియమించుట ఈశిత్వము. సక లజంతువ్రుల వశముఁజేసికొట వశిత్వము. ఇవికలుగుననుట.

ఈశ్లోకమునందు శ్రీకృష్ణమూర్తి వారనాదిబ్రహ్మ చారులనియు, అస్ఖలితబ్రహ్మచారులనియు, ప్రసిద్ధియున్నం దున వాటినిజమెట్లుంగక యనేకు లనేక విధములుగా వాదు చుండుటచే నిజమైన వాని తాత్పర్య మిందు వ్రాయుచున్నా ము. సజ్జనులయినవారు నాయభిప్రాయమును జక్కఁగావిమ ర్శింతురుగాక.

శ్లో॥ బ్రహ్మభావేమనశ్చారం బ్రహ్మచర్యం పరంతపః

అని గీతారహస్యములో చెప్పియున్న ప్రకారము శ్రీ కృష్ణమూర్తి వారుతన యథార్థస్వరూపంబైన సచ్చిదానం దపరబ్రహ్మమునందు మనస్సు నిల్పి సదాబ్రహ్మమునందె మన స్సును సంచరింప జేయువారుగనుక సనాదిబ్రహ్మచారు లని పెద్దలచేఁ బ్రసిద్ధిగాంచియుండిరి.

2. ఇంక నస్ఖలితబ్రహ్మచర్యమనఁగా స్ఖలనమనగా జాఱుట, అస్ఖలనమనఁగా జాఱకుండుట. అనగా మనస్సుస్వస్వరూపంబ యిన బ్రహ్మస్వరూపమునుండి జాఱి ప్రపంచాభిముఖమయి మ నసలె ప్రవర్తించుట. అట్లు బ్రహ్మమునుండి చిత్తస్ఖలనము లే నివారుగనుక శ్రీకృష్ణమూర్తివా రస్ఖలితబ్రహ్మచారు లని ఫలిక యున్నారు. కనుక శ్రీకృష్ణాదుల చిత్తవృత్తి,

శ్లో॥ నిమిషం నిమిషార్థంవావృత్తింబ్రహ్మమయీంవినా!
తిష్ఠంతిబ్రహ్మజ్ఞా స్సనకాద్యాశ్శుకాదయః॥

అని శంకరయతీంద్రాదులచే వ్యాఖ్యానింపఁ బడియు న్నది. 'బ్రహ్మచార్యంమేము భామలంటామని బహుగర్వ పడుదురేవో రామ! ఆత్మకంటేనన్య మేమియెఱుగకున్న! నది బ్రహ్మచర్యమేవో రామ! అనిస్త్రీలు వశిష్టవాక్యములు పాడు చుండిరి.

మఱియు, శ్రీభాగవతమునందు, శరత్కాలంబున వెన్నుఁ డింద్రియస్ఖలనంబుసేయక గోపికలతోడ రమించె, నని చెప్పియుండుటవలన ఇంద్రియశబ్దము వీర్యపరముగానుఁ మనః పరముగాను జెప్పవలసియున్నది. ఇందు ముందు మనఃపర ముగా విచారింతము. మనఃపర మెట్లనగా :—

1. శ్లో॥ ఇంద్రియాణాంమనశ్చాస్మి॥ అని భగవద్వా క్యము.

2. శ్లో॥ ఇంద్రియాణాంమనోనాథ॥ అనిహఠప్రదీపిక.

గీ॥ మఱియు సర్వేంద్రియములకు మనసురాజు॥

అని సదానందయోగి వచనము ఉండుటచే నిచ్చట శ్రేష్ఠతమంబైన మనసేంద్రియమును శ్రీకృష్ణమూర్తివారు పై చెప్పిన ప్రకారము స్వస్వరూపంబైన బ్రహ్మమునుండి జాఱనీ యకుండ నాట్యరంగమునందు నటవేషునివలె గోపికా బృంద ముతోఁ గ్రీడించినారని యభిప్రాయము. ఇందులకు లోకము నందు మనోనిగ్రహమనియు, ఇంద్రియనిగ్రహమనియుఁ దెలు పువాక్యము లోకేపదార్థమునకర్థమని, అనఁగా మనఃపరమని

పలుతావులయందు గ్రంథకర్తలచే వ్రాయంబడియున్నది. క
నుక నిక్కడ శ్రీకృష్ణుల చిత్తము స్వస్వరూపంబైన పరబ్రహ్మ
యత్తచిత్తమని తేలుచున్నయది.

2 ఇంక నింద్రియశబ్దము వీర్యపరముఁజేసి నిలుపు
టెట్లన్న వినుండు.

గీ. అత్రిముని యింద్రిదైవత్యమని జనులకు
దెలిపె నదికారణముగ నింద్రియమనంగ
బరగుజూవె శుక్రబీజంబు పరమమొల్ల
ధాతువులకది పిమత్రిపు దానివిధము.

అని శాంతిపర్వము పలుకుచున్నది. కనుకనే శ్రీకృష్ణులు
మహాయోగనిపుణులయి యోగశిఖోపనిషత్తు, యోగచూడా
మణ్యుపనిషత్తు, ధ్యానబిందూపనిషత్తు మొదలైనవానియందు
ను, హఠప్రదీపికాదులయందును చెప్పియున్న వజ్రోలి, అమరో
లి, మొదలగు యోగములు గోపికలద్వారా చూపియున్నారని
శ్రీధరులు శ్రీభాగవతవ్యాఖ్యానమునందు చెప్పియున్నారు. ఏల
యన, ఈయోగములు స్త్రీపురుషులు క్రీడానందముతోఁగూడి
చేయునవియైయున్నవి. ఎట్లన:—

శ్రు॥ యోనిమధ్యే మహాక్షేత్రే జపాబంధూకసన్నిభం।
రజోవసతి జంతూనాం దేవీతత్వం సమాహితం॥ రజసా రేత
సోయోగ ద్రాజయోగ ఇతిస్మృతః॥ అణిమాదిపదంప్రాప్య రా

వతేరాజయోగతః । అనియోగశిఖోపనిషత్తు వక్కాణించుచున్నది.

కనుక, ఈరాజయోగరహస్యము చక్కఁగఁ దెలిసి క్రిషించినారని యెఱుంగవలెను. అదెట్లనఁగా:—

శ్లో॥ బిందుశ్చరతినో యస్య కామిన్యాలింగితస్యచ। యావద్బిందుస్థితో దేహే తావన్మృత్యుభయంకుతః ॥ యావద్బద్ధానభోముద్రా తావద్బిందుర్న గచ్ఛతి ॥ గళితోఽపి యథాబిందు స్సంప్రాప్తో యోనిమండలే । వ్రజత్యూర్ధ్వం హఠాచ్ఛక్త్యా నిబద్ధో యోనిముద్రయా । సఏవద్వివిధో బిందుఃపాండరో లోహితస్తథా। పాండరంశుక్లమిత్యాహుర్లోహితాఖ్యం మహారజః। విద్రుమద్రుమసంకాశం యోనిస్థానేస్థితంరజః । శశిస్థానే వసేద్బిందు స్తయోరైక్యం సుదుర్లభం । బిందుశ్శివోరజశ్శక్తి ర్బిందురిందూ రజోరవిః । ఉభయోస్సంగమాదేవప్రాప్యతే పరమంవపుః । వాయునాశక్తి జాతేన ప్రేరితంఖేయదారజః । రవినైకత్వమాయాతి భవేద్దివ్యవపుస్తథా । శుక్లంచంద్రేణసంయుక్తం । రజస్సూర్యసమన్వితం । ద్వయోస్సమరసీభావం యోజానాతి సయోగవిత్। అని ధ్యానబిందూపనిషత్తు వక్కాణించుచున్నది. ఇట్లుగానె యోగచూడామణ్యుపనిషత్తును నుద్ఘోషించుచున్నది.

శ్లో॥ సత్యస్యక్షయలేబిందుః కామిన్యా లింగితస్యచ । యావద్బిందుస్థితో దేహే తావన్మృత్యుభయంకుతః । యావద్బ

ద్ధానభోముద్రా తావద్బిందుర్నగచ్ఛతి । జ్వలితోఽపియథాబిం
దుస్సంప్రాప్తశ్చహుతాశనం । వ్రజత్యూర్ధ్వంగతశ్శక్త్యానిరు
ద్ధోయోనిముద్రయా । సపునర్ద్వివిధోబిందుఃపాండరోలోహి
తస్తథా । పాండరంశుక్లమిత్యాహుర్లోహితాఖ్యంమహారజః
సింధూరవ్రాతసంకాశం , రవిస్థానస్థితంరజః । శశిస్థానస్థితంశు
క్లంతయోరైక్యంసుదుర్లభం । బిందుబ్రహ్మారజశ్శక్తి బిందురిం
దూరజోరవిః । ఉభయోస్సంగమాదేవప్రాప్యతేపరమంపదమ్ ।
వాయునాశక్తి చాలేన ప్రేరితంచయథారజః । యాతిబిందుస్స
దైకత్వంభవేద్దివ్యవపుస్తథా । శుక్లంచంద్రేణసంయుక్తం , రజ
స్సూర్యేణసంగతం । తయోస్సమరసైకత్వంయోజానాతిసయో
గవిత్ ॥ అని చక్కగా వ్రాయబడియున్నది. యావద్బద్ధానభో
ముద్రా॥ అనేదానికిటా॥ (భద్రాసనముపైఖేచరీముద్రయనుట)

ఇందుల రహస్యార్థము శ్రీహఠప్రదీపికలో వివరించియు
న్నారు. అందు చూడవలెను. గ్రంథవిస్తరభీతిచే నిందు పొందు
పరచలేదు.

మఱియు యీవజ్రోలి యోగసాధనములు హఠప్రదీపి
కలో నాత్మారామ ముసీంద్రులచే బరమపవిత్రమయినవనియు,
సుఖతరమయినవనియు ఇహపరలోకముక్తులకు సాధనమయినవ
నియు, స్త్రీపురుషు లభ్యసించుటకును మనోదార్ఢ్యమునకును
అభ్యసించుటకు సులభసాధనమయినవనియు, మనోహరమయిన

వయిశ్శృంగారభూయిష్టమయియానందదాయకమయినవయియు
న్నవని వ్రాసియుండిరి, శ్రీకృష్ణమూర్తి వారియోగములు
శ్రీసాందీపమహర్షివలన దెలిసినవారై వాటిని తానుమాత్రమే
యాచరణకు తెచ్చినవారై శరత్కాలరాత్రులయందు బృందా
వనమందు గోపికారమణులతో యీవిధముగా శ్లో॥ అంగనామం
గనామంతరే మాధవం, మాధవం మాధవం చాంతరే నంగనా।
ఇత్థమాకల్పితే మండలే మధ్యగాసంజగౌవేణునా దేవకీనందనః॥
అని ప్రచ్ఛన్నగోపికలును తానును రాసక్రీడావినోదముగావించి
యుండిరి. అనగా గోపికలు ప్రచ్ఛన్నఋష్యాదులు కృష్ణులు
బోధానంద గోవిందయోగయోగీంద్రులుగాన ఈ ఉభయ గాత్రు
లు యీవజ్రోల్యాదియోగములచే ఊర్ధ్వరేతస్కబ్రహ్మచర్య
మునుజూపుచు యణిమాదిసిద్ధిసాధనములు అనేకములు లోక
మునకు ప్రదర్శించియున్నారు. ఇందుకు శ్రీభాగవత దశమస్కం
ధమునందు చూడుడు. రాసక్రీడావర్ణనములో (శరత్కాలంబున
వెన్నుండింద్రియస్ఖలనంబు నేయక గోపికలతో రమించె) అని
శ్రీపోతరాజుగారు వ్రాసియున్నారు. ఇదియందరకు సాధ్యము
యగునదికాదు. వారు యోగయోగీశ్వరులుగాన పరస్త్రీలుగా
నున్న గోపికలతో వజ్రోలియోగసాధనములచే క్రీడించుచు
ఊర్ధ్వరేతస్కులై శాస్త్రసమ్మతమయిన వజ్రోలి బ్రహ్మచర్య
మును కనపర్చియుండిరి. యీసంగతి యంతరార్థము తెలియక
కొందరు ఆధునికనవనాగరికులు శ్రీకృష్ణులు జారుడనియు

ధర్మవిరుద్ధముగా నడిచినారనియు పోఖిరీయని నుడువుచున్నారు. వారివ్యూహాలు తప్పులనుట. ఇంక స్వస్త్రీలుగానున్న శ్రీరుక్మిణ్యాదులయందు వీర్యవ్యక్తులనానంద రతి సల్పినవారై ప్రద్యుమ్నుడు మొదలయిన పుత్రసంతతి గలవారై (అపుత్రస్య గతిర్నాస్తి) అనే లోకవిరుద్ధవాక్యమునకు లోబడనివారై గృహస్థ బ్రహ్మచర్యముతో క్రీడించినారనుట. కనుకనే బ్రహ్మవేత్తలలో బ్రహ్మచర్యవిధులలో శ్రీకృష్ణమూర్తివారు అగ్రగణ్యులనియు యస్థిరబ్రహ్మచారులని కీర్తులుపొందియున్నారు. కనుకనే శ్లో॥ కృష్ణోభోగీశుకస్త్యాగీనృపౌజనకరాఘవౌ। వసిష్ఠకర్మనిరతః పంచైతేజ్ఞానసత్తమాః॥ అనిపెద్దలు పలికియుండిరి.

ఇంక వజ్రోళివరమార్గ రహస్యమువినుండు.

హఠప్రదీపిక.

శ్లో॥ స్వేచ్ఛయా వర్తమానోపి। యోగోక్తైర్నియమైర్వినా।
వజ్రోళిం యోవిజానాతి సయోగీసిద్ధిభాజనమ్॥

తా॥ ఎవడు (ఏలభ్యాసి) వజ్రోళిముద్రను విశేషముగా స్వానుభవముచేత దెలియుచున్నాడో, ఆయోగియోగశాస్త్రములందు చెప్పబడిన బ్రహ్మచర్యాది నియమములు లేకస్వేచ్ఛగానుండినను అణిమాదిసిద్ధులకు పాత్రుడు. (అణిమాద్యష్టైశ్వర్యములు గలవాడగుచున్నాడు) ఇందుకు శ్రీకృష్ణదేవుండె

గొప్పసామ్యము తదితరులకు చెప్పుటకు వీలులేదనుట.

ఇంక వజ్రోలిసాధనవస్తువులు వినుండు. హఠప్రదీపిక।

శ్లో॥ తత్ర[illegible]ద్వయంవక్ష్యేదుర్లభం యస్యకస్యచిత్। క్షీరం చైకం ద్వితీ[illegible] తునారీచవశవర్తినీ॥

తా॥ వజ్రోలి అభ్యాసమునందు ఉపయుక్తమైన రెండు వస్తువులును చెప్పుచున్నాడను. అవి (ధనము లేనివానికి దుర్లభములు) అవి యేవనగా ఒకటి తాగుట కొరకుపాలు, మఱొకటి స్వాధీనముగల స్త్రీ॥ అనివ్రాసియున్నది. ఇచ్చట స్వాధీనముగల స్త్రీయనుటచే యోగనిష్ఠగల స్వదారని తాత్పర్యము. రెండు దొరికినయెడల పవిత్రమయిన భోగిస్త్రీ యనుట— స్వేచ్ఛగావర్తించు స్త్రీలు పనికిరారనుట—

సోదరులారా! కొందరు తెలియక స్త్రీల రహస్య ప్రదేశమును బండబూతుగా నెంచుచున్నారు. అట్లెంచుట తప్పు. అదిపరమగుహ్యమయిన గోప్యస్థానమనియు మనుజన్మస్థానమనియు, దానిని పవిత్రముగా నెంచవలెనియు, మంచి మంచి దుకూలాంబరములచే ఆచ్ఛాదనాదులు చేయుచుండవలెననియు, అది ఇంద్రదేవతయుచే పాలింపబడుచు ఆనందవిషయముగలదై యున్నదనియు, అందు పరమతేజముగల అనగా చంద్రసూర్య దేవతాత్మకములై శివశ్శక్తియుక్తములై శుక్లరజస్సులు ప్రభలునివసించుచు ప్రవహించుచున్నవియై యున్నవ

నియు పైనచెప్పినప్రకారము అంతర్బాహ్యములయందు అణిమాదులను చక్కని సంతానాదులను నిచ్చునవిగాయున్నవని యు వాటియందు అనగా బిందురజస్సులయందు సమస్త దేవతలు నమస్తమైనస్వర్గాదిలోకములు సమస్తధర్మాధర్మములు గలవనియు ఆస్థానమును పరమగోప్యమైన వేదికగనెంచవలసినదని హఠప్రదీపిక ఛాందోగ్యాదులు వలుకుచున్నవి. యెట్లన

శ్రు॥ యోషావావ గౌతమాగ్నితస్యా ఉపస్థఏవసమిద్య దుపమన్త్రయతే। సధూమోయోనిరర్చిర్యదన్తః కరోతి తేఽజ్గారాసన్దావిస్ఫులిఙ్గాః । ఒస్మిన్నే తస్మిన్నగ్నౌ దేవారేతోజుహ్వతి తస్యాఆహుతేర్గర్భస్సమ్భవతి॥ అని ఛాందోగ్యం పలుకుచున్నది.

ఇంక నజోళీపరమార్థరహస్యము వినుండు.

శ్లో॥ కరణీ విపరీతాఖ్యా నజోళీ శక్తిచాలనం । ఏత ద్వ్వముద్రాత్రిశకం జరామరణనాశనం॥ బీజంచ పౌరుషంప్రోక్తం రజశ్చ స్త్రీసముద్భవం । అనయోర్బాహ్య యోగేన సృష్టిః సంజాయతే నృణాం । యదాభ్యం తరయోగస్స్యాత్ తదాయోగీతిగీయతే। బిందుశ్చంద్రమయంప్రోక్తం రజఃసూర్యమయంతథా । అనయోస్సంగమాదేవజాయతే పరమంపదమ్ । స్వర్గదో మోక్షదో బిందుః ధర్మదోఽధర్మదస్తథా । తన్మధ్యే దేవతాస్సర్వాః తిష్ఠంతే సూక్ష్మరూపతః। అని ఆత్మారామ మునీంద్రులవారు సెలవిచ్చియుండిరి. మరియు,

శ్లో॥ సబిందుస్తద్రజశ్చైవ ఏకీభూయ స్వదేహగౌ ।
వజ్రోళ్యభ్యాసయోగేన సర్వసిద్ధిం ప్రయచ్ఛతి॥ శ్లో॥ రక్షేదా
కుంచనాదూర్ధ్వంయారజః సాహియోగినీ । అతీతానాగతావే
త్తిఖేచరీచభవేద్ధ్రువం॥ శ్లో॥ దేహసిద్ధింలభంతేచ వజ్రోళ్యభ్యా
సయోగతః । అయంపుణ్యకరోయోగోభోగేభుక్తే విముక్తిదః॥

అని అమృతసిద్ధిలో పలికియున్నారు. కనుక ఈప్రకా
రము శ్రీకృష్ణమూర్తి వారి చరిత్రలన్నియు పరపవిత్రములై
శాస్త్రసమ్మతముగాను లోకులకు మనోహరములుగాను నున్న
వని మొఱంగవలెను.

యీబిందుధారణ రాజయోగమును దెలిసిన స్త్రీపురు
షులు మహాయోగ పురుషులనియు యోగినులనియు బహు పు
ణ్యాత్ములనియు, అట్టివారు మున్ను గలరనియు నిక్కమగు మందు
అర్హదనియు నెంచవలసియున్నది.

బిందుధారణ రాజయోగిమహిమలు వినుండు,

శ్లో॥ అతిమానుష చేష్టాదిదా సామర్థ్యాసు చేన్ ।
నదర్శయేచ్చ సామర్థ్యదర్శనం కీర్త్యసారం । స్వల్పంవా బహు
వాదుఃఖం యోగీసర్వథతద్ధా । అల్పమూత్ర పురీషశ్చ స్వ
ల్పనిద్రశ్చ జాయతే । లీలాఫ్రా దూషికాలాలా స్వేదదుర్గంధ
తాననే । ఏతాని సర్వధా తస్యనజాయంతే తతఃపరం । తతోధి
కతరాభ్యాసాత్బలమున్నత్యతేబహు । ఏవభూచరసిద్ధస్స్యాద్భా

భూచరాణాం జయేత్తమః । వ్యాఘ్రో వాశరభోవాపి గజోగ
వయ ఏవవా । సింహోవాయోగినాతేన మ్రియతేహస్త తాడి
తః । కందర్పస్య యధారూపంతథా స్యాదపియోగినః । తద్రూ
ప వశగానార్యః కాంక్షంతే తస్యసంగమం । యది సంగంకరో
త్యేష తస్యబిందు క్షయోభవేత్ । వర్జయిత్వాస్త్రియాసంగం
కుర్యాదభ్యాసమాదరాత్ । యోగినోంగేసు గంధశ్చజాయ
తే బింధుధారణాత్ ॥ అని యోగతత్త్వోపనిషత్తు చెప్పుచున్న
ది. ఈబింధుధారణయోగము మనోదార్ఢ్యమును పైచెప్పిన యో
గసామర్థ్యములను కలిగించునని యెరుంగవలెను. ఇట్టి యోగ
మహిమాతిశయములు శ్రీకృష్ణమూర్తి వారు గోకులయందున
మధురాపట్టణమందును యద్భుతమహిమలు అనేకము చూపిం
చినసంగతి యెల్లరకు తెల్లమయిన యంశమే? గనుకనె శ్రీకృ
ష్ణులు పరకాంతలుగానున్న గోపికాస్త్రీలచే కాంక్షింపబడినవా
రై వారితో సయినొప్పిన వజ్రోలియోగముచే క్రీడించినారనుట.
ఇందు మ॥రా॥ శ్రీ తురగా వేంకటాచలంపంతులవారిట్లుగా వ
ర్ణించియున్నారు.

శా॥ శ్రీపుష్పాప మనూర్ధ్వాంగులు పయశ్శ్రీ ధన్యల
స్తాంతస్థులా । గోపీకాంతుల మన్మథాహ వలసద్గోష్ఠి వినోదంబు
లన్ । దీప్యత్కల్పచరించి యస్ఖలిత వర్ణింత్వంబుచేనొప్పు శ్రీ ।
గోపాలున్ మృదువేణునాదకలితున్ గొల్తున్ మనస్ఫూర్తిమై॥

మఱియు యస్ఖలితబ్రహ్మచర్యము మనోపరముగాను వీర్య పరముగాను పెద్దలు వర్ణించియుండిరి. కనుక శ్రీకృష్ణమూర్తి వారు సనకాదులవలె మనోబ్రహ్మచర్యమును, శంకరభీష్మాదులవలె ఊర్ధ్వరేతస్క బ్రహ్మచర్యమును, శ్రీరామాదులవలె విద్యుక్తమయినటువంటి ఏకపత్నీవ్రతముతో స్వపత్నీరతిగల గృహస్థ బ్రహ్మచర్యమును, ఋషిస్వరూపులగు గోపికామణులతో వజ్రోళి ఊర్ధ్వరేతస్క బ్రహ్మచర్య వ్రతమును చక్కగాపల్పి యెల్లరకు మనోహరముగా సంచరించినారు. మఱియు ఇందుకు పలుతావులయందు యస్ఖలితబ్రహ్మచర్యములో శుకహనుమంత భీష్మాదులు మొదలగువారికన్నను శ్రీకృష్ణమూర్తి వారే అన్ని బ్రహ్మచర్యములయందును ప్రసిద్ధులని వర్ణించియుండిరి. కనుకనే (యోగయోగీశ్వరః కృష్ణో యోగినాగ్రో జనర్ధరః) అని సమస్తమయినవారు వీరికి పేరులు యిచ్చియుండిరి. మఱియు శ్రీకృష్ణమూర్తి వారు భగవత్స్వరూపులగుటచేతను లీలామానుష విగ్రహులవుటచేతను సమస్తము దానినై మఱియు అన్నిరసములు అనగా నవరసములు నక్కడక్కడ నాటకరంగమందు నటవేషునివలె సరించినారని, తనుగారి సన్నిహితులకుం దెలియుటకై పరీక్షన్మహారాజు శుకయోగితో యిట్లు ప్రశ్నించినాడు ఎట్లన :—

మత్తకోకిల॥ ధర్మకర్తయు ధర్మభర్తయు ధర్మమూర్తి
యునైనయత్త ధర్మశీలుడు ధర్మకర్తయు ధర్మరతియు సేయు

గా । నర్తులిద్ధరమీఁదఁబుట్టి పరాంగనాజనసంగము । ధర్మము చు దలంచిచేసెను దాత్తమానసచెప్పవగా।

అనిన శుకుం డిట్లనియె.

గీ॥ గోపజనములందు గోపికలందును । సకలజంతులందు సంచరించు । నామహాత్మునకుఁ బరాంగనలెవ్వరు । సర్వమయుఁడు లీల సలిపెఁగాక ।

తా॥ అన్నియు తానై భగవంతుఁడు ఇట్లు వినోదముగా నటించెను గాని అది పరస్త్రీలతో క్రీడించుట కాదు. గొల్లలు గొల్లెతలు మొదలుగా నెల్లజంతువులయందును ఉండునట్టి మహాత్మునకు ఇతరస్త్రీలని కొందరు స్వస్త్రీలని కొందరు కలరా? లేరు. అన్నియు తానే కనుక తనయందు తానే క్రీడించెనని తాత్పర్యము. ఇందుకు తార్కాణముగా బృందావనమందు చతుర్ముఖబ్రహ్మ గోవులను గోపవత్సములను గోపాలురను [illegible] చేసి, స్వామి శ్రీకృష్ణమూర్తివారు గోపించినవారై మొదటికి తెలియకుండా తన యోగమహిమచే,

క॥ మురళింపు మనిమొకరుఁగయు । మురళించు కుమారులును । మురళాలు కేళిన్ప్రకటింపఁ దామెహా । మురళించె లీలతోడ మహిమను [illegible]

ఉపశ్రీహరి మహిమకు సూత్రార్థసమానులను జూపుచు నిర

నిజంబు బ్రహ్మవేత్తలకు దెలుపుచు పరీక్షించిరి.

ఇట్లని జ్ఞానవాసిష్ఠమందు శిఖిధ్వజమహారాజుగారి భార్యా చూడాల యను పతివ్రతాశిఖామణి వైరాగ్యవంతుడై అరణ్యమధ్యయందు నివసించియున్న భర్తకు సకలోపచారములు సలుపుచు ఇచ్చట రాజకీయ వ్యవహారములు చక్కగా చూచుచు తన యోగమహిమచే శ్రీకృష్ణునివలె అణిమాది సిద్ధులు గలిగినదై యీప్రకారము భర్తను గర్వవేత్తనుజేసి స్వారాజ్య సాంబ్రాజ్యము పొంది సుఖించిరనుట,

ఆమెచర్య ఇంకు కొంచము పొగడుచు చూచుడు.

సీ॥ ఆకాశమార్గమున [illegible] చరించుచు [illegible] కోటర మందుదూరు। భూపీఠమున వేగ మొప్పగచే యించు। బెవిమిటి సతిము న్బగసేరు। బహువిధాకృతులను బైబైధరించు। బరదేహమునజొచ్చి బయలువెడలు। భర్తను భోగంమ భావము గైకొను। ఉదుహాయనములెల్ల దానవెడకు। గీ। పతియీ రీతిగా నణిమాదిశాష్టభూతులవ జెంది సమ్ముదాపూర్ణయగుచు బ్రహ్మకోటిసీరుగా నగుచుసిఖు, దశం సంచరించె నిందీవరాక్షి॥

కనుక బుద్ధిమంతులు ఇట్లని శ్రీకృష్ణచరిత్రలు మంచిగా తెలుసుకొనుడి.

యోగానందాసక్తిగల ముముక్షులారా?

చక్రనియోగసిద్ధులు కొన్నిటిని ఇందు వ్రాసెదవినుండు.

శ్లో॥ అథసిద్ధిం ప్రవక్ష్యామి సుభోపాయం సురేశ్వర। జితేంద్రియాణాం శాన్తానాం జితస్వాసవిచేతసాం। నాదోమనోలయం బ్రహ్మన్ దూరశ్రవణకారణం। బిన్దౌమనోలయం కృత్వాదూర దర్శనమాప్నుయాత్। కాలాత్మని మనోలీనం త్రికాలజ్ఞానకారణం। పరకాయ మనోయోగః పరకాయ ప్రవేశకృత్। అమృతం చింతయెన్మూర్ధ్ని క్షుత్తృష్ణావిషశాంతయె। పృథివ్యాధారయె చిత్తం పాతాళగమనంభవేత్। సలిలేధారయె చిత్తం నామ్భసా పరిభూయతె। అగ్నౌ సంధారతెచిత్త మగ్నినాదహ్యతేసః। వాయౌ మనోలయన్ కృత్వా దాకాశగమనంభవేత్। ఆకాశేద్ధారయె చిత్త మణిమాదికమాప్నుయాత్। విరాడ్రూపే మనోయుఞ్జన్ మహిమానమవాప్నుయాత్। యథాసఙ్కల్పయేద్యోగీ యోగయుక్తో జితేంద్రియః। తథాతత్తదవాప్నోతి భావఏవాత్ర కారణమ్॥

అనియోగశిఖోపనిషత్తు వ్రకాశించుచున్నది.

శాంభవీ లక్ష్యము.

శ్లో॥ ముహూర్తమపియోనిత్యం నాసాగ్రే మనసాసహ, సర్వంతరతి పాప్మానం తస్యజన్మశతార్జితం। తారసంయమాత్సకల విషయజ్ఞానంభవతి। నాసాగ్రే చిత్తసంయమాదింద్రలోక

జ్ఞానం। తదధశ్చిత్తసంయమాదగ్ని లోకజ్ఞానం। చక్షుషిసప్త
సంయమాత్సర్వ లోకజ్ఞానం। శ్రోత్రే చిత్తసంయమా ద్యమలో
కజ్ఞానం। తత్పార్శ్వే సంయమాన్నిరరితి లోకజ్ఞానం। పృష్ఠ
భాగే సంయమా ద్వరుణలోకజ్ఞానం। వామకర్ణే సంయమా
ద్వాయులోకజ్ఞానం। కంఠే సంయమాత్సోమలోకంజ్ఞానం।
వామచక్షుషి సంయమాచ్ఛివలోకంజ్ఞానం। మూర్ధ్నిన్ సంయ
మాద్బ్రహ్మలోకజ్ఞానం। పాదాధోభాగే సంయమాదతలలో
కజ్ఞానం। పాదేసంయమా ద్వితలలోకజ్ఞానం, పాదసంధౌ సం
యమాన్నితలలోకజ్ఞానం। జంఘేసంయమా త్సుతలలోకజ్ఞానం।
జానౌసంయమా న్మహాతలలోకజ్ఞానం। ఊరౌ చిత్త సంయమా
ద్రసాతలలోకజ్ఞానం। కటౌచిత్త సంయమాత్తలాతలలోకజ్ఞానం।
నాభౌ చిత్తసంయమా ద్భూలోకజ్ఞానం। కుక్షౌసంయమా ద్భు
వర్లోకజ్ఞానం। హృది చిత్తసంయమా త్స్వర్లోకజ్ఞానం। హృద
యోర్ధ్వభాగే చిత్తసంయమా న్మహర్లోకజ్ఞానం। కంఠేచిత్తసం
యమాజ్జనోలోకజ్ఞానం, భ్రూమధ్యే చిత్తసంయమాత్తపోలో
కజ్ఞానం। మూర్ధ్ని చిత్తసంయమా త్సత్యలోకజ్ఞానం, ధర్మాధ
ర్మసంయమాదతీతా నాగతజ్ఞానం। తత్తజ్జంతు ధ్వనౌ చిత్తసం
యమాత్సర్వ జంతురుతజ్ఞానం। కలుగునని వాక్యముచున్నది.

2। శ్రు॥ హృదయస్య మధ్యేలోహితం మాంసపిండమ్।
యస్మిన్ తద్దహరం పుండరీకం కుముదమివా నేకధావికసితం।

హృదయస్య దశచ్ఛిద్రాణిభవన్తి। యేషుప్రాణ ప్రతిష్ఠితా। స్సయథాప్రాణేన సహసంయుజ్యతే తథాపశ్యతి నద్యోనగరాణి బహూనివివిధానిచ। యదావ్యానేన సహసంయుజ్యతే తథాప శ్యతి దేవాంశ్చ ఋషీంశ్చ యదాపానేన సహసంయుజ్యతే తదా పశ్యతి యక్షరాక్షస గన్ధర్వాన్। యదోదానే నసహసం యుజ్యతే తదాపశ్యతి దేవలోకాన్ దేవాన్ స్కన్దం జయన్తం చేతి। యదాసమానేన సహసంయుజ్యతే తథాపశ్యతి దృష్టంచా దృష్టంచ శ్రుతంచా శ్రుతంచ భుక్తంచాభుక్తంచ సచ్చాసచ్చ స ర్వం పశ్యత్యథేమానా। దశనాడ్యోభవన్తి। తాసామేకైక స్యాందాసప్తతి ర్ద్వాసప్తతిశ్శాఖానాడీసహస్రాణిభవన్తి। య స్మిన్నయ మాత్మాస్వపితి శబ్దానాంచ కరోత్యథ ద్వితీయేస జ్ఞే స్వపితితదేమంచలోకం పరంచలోకం పశ్యతి॥

అని సుబాలోపనిషత్తు పలుకుచున్నది.

ఇంక సోదరులారా? యీలోకమందు గడియారపు యం త్రమువలె మనలో అష్టదళపద్మము గలదు? అందు జీవహంస సంచార రహస్యము వ్రాసెద చక్కగాచూడుడు.

మన భ్రూమధ్యభాగంబున ఇడాపింగళ సుషుమ్నానాడీత్రయము గంగాయమునా సరస్వతీ యను నామములచే త్రివేణీసంగమమని యు, త్రికూటమనియు, శృంగాటకమనియు, చతుష్పథమనియు,

ఇట్లనేక పేర్లతో మన మనోనివాసస్థలమయి యందు యాజ్ఞా చక్రము ప్రకాశించుచున్నది. దీనికీపేరు రావడమునకు కారణము. ఇందు బిందువులో (అనగా బుద్ధియనుట) చిచ్ఛక్తి సహస్రార మునుండి దిగివచ్చి అచ్చటనివసించి ఇంద్రియములను సర్వ విషయములయందు బ్రవర్తింపజేయుటకును భగవత్సృష్టిస్థితిసంహార తిరోధానానుగ్రహములనెడి వ్యాపారములునుగల పంచదేవతలకు (అనగా బ్రహ్మ విష్ణు రుద్ర మహేశ్వర సదాశివులనే పంచ కర్తల కాజ్ఞాపించుటవలన ఆజ్ఞాచక్రమని నామకరణ మేర్పడినది. దీని మీాద చిచ్ఛక్తికి ఒక అంగుళమువరకు శక్తియనియు, దానిపై మూడంగుళములవరకు వ్యాపినియనియు, అవల నాలుగంగుళములవరకు సమనయనియు, అమీాద నాలుగంగుళములదాక ఉన్మనియనియు, పేర్లుగలుగును. ఈపండ్రెండంగుళములమీాద బ్రహ్మరంధ్రము ఇదే ద్వాదశాంతము దీనియందు వేయిదళములుగల సహస్రారచక్రముగలదు. అది [illegible] వదినైదు చిన్న రేకులుగల ఎఱుపుది పెద్ద రేకులు గలిగి అష్టదళ పద్మమని పేరుతో మన బ్రహ్మరంధ్రము క్రింద ప్రకాశించుచున్నదై యున్నది. దీని మధ్యప్రదేశమందు శివబీజమగు హకారంబును, శక్తిబీజంబైన సకారంబును ఈరెం[illegible]సముంటి వలె శివశక్తులకు ఐక్యస్థానము శివకళయగు విజ్ఞానము హెచ్చినపుడు హకారముప్రక్కను, శక్తికళయగు ప్రపంచజ్ఞానము హెచ్చినపుడు సకారముప్రక్కను వాలుచు బిందురూపమయిన

బుద్ధితత్వము వెలుఁగుచుండును. ఇదే మూలాక్షరము.

దీనిని దెలిసి లక్ష్యముంచినవారే పరమహంసలు, అవ ధూతలు జీవన్ముక్తులు, (ఇందుకు శ్లో॥ భ్రూవోర్మధ్యే అధఃపద్మం ద్విదళం తత్రిశోభితం। హంక్షం ద్వ్యక్షరసంయుక్తం। వర్త తేవాయుమండలం। తన్మధ్యే మాత్మజోతిశ్చ బిందురూపం విరాజితే॥ జ్వలత్కాలానలాభాసాతటి త్కోటినమప్రభం॥ అని రాజరాజేశ్వరీ యోగశాస్త్రం పలుకుచున్నది.

ఈహాకారబిందు సహాకారములె పశిపాశపశువులు, నా దబిందుకళలు, సోమసూర్యాగ్ని మండలములు, పురుషపుత్రి స్త్రీప్రవాహములు, శుక్లమిశ్ర రక్తపాదుకలు, అని చెప్పబడును. మరి యీహాకారబిందు సకారములు తమ్ముసమ్మినవారి సంసా రబంధము హరించునవి గావున హంసయనబడును. శ్లో॥ గమాగ మస్థం గగనాదిశూన్యం। చిద్రూపదీపం తిమిరాపహారం। ప శ్యామితె సర్వజనాంతరస్థం నమామి హంసం పరమాత్మరూపం॥ మఱి హాకారము సోమము సకారము అగ్నిబిందువే మోక్షము, దీని ఐక్యమే అగ్నిసోమీయయజ్ఞము, ఇదే కర్మకాండవిదులు చేయు బహిర్యజ్ఞము, మరి తత్పద మేహాకారము, త్వంపద మే సకారము, వీని యైక్యమైన అసిపదమే బిందువుగావున జ్ఞానుల కు నిదియే జీవేశ్వరైక్యరూపమగు యోగయజ్ఞము, మఱియు యీహంస యేగుఁగు పాదుక గావున అజపగాయత్రీ మంత్రజప

ము సహాసనము సమర్పింపబడును. మరి యిదే జ్ఞానాజ్ఞాన మిళితమయిన ప్రపంచమను నీళ్లనెడి యజ్ఞానమును విడిచి పాలనెడు పరమాత్మజ్ఞానమును గ్రహించునుగావున హంసపక్షియని బిందు తత్త్వమునకు అనగా జీవునకు నామమేర్పరచబడినది. మఱియు యీహంసపై చెప్పిన యష్టదళపద్మమందలి పూర్వరేఖ నయినవారిలోనవుడు. పుణ్యకర్మమును చేయవలెనను తలంపును ఆగ్నేయదళమందు వాలినపుడు సోమరితనము ఆలస్యము లోనయిన వృత్తులును, దక్షిణపు దళమందు వాలిన కూరపు పనులు గావింపవలయునను తలంపును, నైరుతిదళమందుచేరిన పాపకార్యములు సలుప వలయునని బుద్ధులును, పశ్చిమదళమందు నిలిచిన ఆటలు పాటలు లేక గని చూచుట మొదలగునవి చేయవలెననెడి యెన్నికలును, వాయువ్యదళమందుచేరిన నడచుట పరుగెత్తుట మునుగుట మొదలగునవి చేయ తలచు కోరికలును, ఉత్తరపుదళమందు వాలిన పదార్థములు ననుభవింపవలెనను యిచ్ఛలు కలుగును, ఈశాన్యదళమందు చేరిన దానములు త్యాగములు మొదలగునవి చేయవలెనని యభిప్రాయములును, కమలమధ్యంబుచేరిన వైరాగ్యము నుపశాంతి దమము మొదలగు సాత్త్వికవృత్తులును, కేసరములయందు ప్రవేశించిన జాగ్రత్తయు, దుష్టునందుచేరిన స్వప్నంబును, పద్మనాళమున దిగిన నిద్రయును కలుగును, మరి యీపద్మమును విడుచుటతో తురీయము. అని హంసోపనిషత్తునందు కైవల్యానుభవమందు చూడుడు.

ఈరహస్యము తెలిసిన ముముక్షువులు మనోమారుత ములులను. అందు పూర్వదశమందు వకటి నిలిపిన రెండవదియు నిలచి తుకీయబ్రహ్మానందము జెందుదురని యెరుంగవలెను.

మార్కండేయపురాణము, పురంజనరహస్యము.

వ॥ ప్రవిమలజ్ఞాన ప్రాకారంబును, శల్యకీలకంబును, చర్మకుడ్యంబును, రక్తమాంసాను లేపంబును, నానాస్నాయు వేష్టబును, మహామహాముఖంబును, నైన పురంబునకు పురుషుండు రాజు. (అనగా జీవుండనుట,) ఆరాజునకు మనోబుద్ధులు పరస్పర విరోధులైన మంత్రులు, కామ క్రోధ లోభ మోహంబు లత్యంత బలవంతులై శత్రువులు, ఈరాజువును శత్రువులు చొరకుండ నవ్వారపాల తన వీటివాకిళ్ళు పదిలంబుగా సంరక్షణంబు జేసికొనియెనేని తాను నిరాతంకుండును సమాధి స్వేచ్ఛబలసంపన్నుండును, పరమానందరాగుండును నగు. ఆవాకిళ్ళు గట్టి పసిమట్టుండమ్యోనేని కామమహాశత్రువు వేషాది పంచ ద్వారప్రవిష్టుండై సర్వంబును వ్యాపించు. ఆవెనుక నమస్త్రప్రాణ పదార్థంబు వేగింతురు నాల్గు వృత్తంగూడి యింద్రియంబుల తోడను మనంబుత్తోడను గూడి క్లేశంబు బొసరించి దుష్టగుణపరివారంబుతో దురాసదులై క్రోధయుక్తులైనందు సర్వంబును దారిద్ర్యము వర్తింతురు. అంత నప్పురుషుండు మంత్రిప్రహితుండై విగ్రహపరుండును నగు నని చెప్పియున్నారు, గావున బుద్ధిమంతు

లు. శ్రీశంకరయతీంద్రులు చెప్పినట్లు, శ్లో॥ ఆరూఢస్య వివేకాశ్వం తీవ్రవైరాగ్య ఖడ్గినః। తితీక్షావర్మయుక్తస్య ప్రతియోగీ నదృశ్యతే॥

తా॥ వివేకమను నశ్వమును నెక్కినవాడును తీవ్రవైరాగ్యమను ఖడ్గమును ధరించినవాడును, ఓర్పను కౌచమును దొడిగికొనినవాడును నగు పురుషునకు విరోధి యుండ నేరడని వేదాంత గ్రంధమాల చెప్పుచున్నది. ఇన్నిటికిని యస్ఖలితబిందుధారణ బ్రహ్మచర్యము ముఖ్యసాధనమైయున్నది. బుద్ధిమంతులు ఇందలిరహస్యములు గ్రహింతురుగాక. శ్రీ శ్రీ శ్రీ.

ఇట్లువిన్నవించు సజ్జనవిధేయుడు,
ముక్కామల గోపాలదాసు.

బ్రహ్మచర్యప్రతప్రకాశిక.

సంపూర్ణము.

విజయతేతరామ్. శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

శుద్ధపత్రిక.

తప్పులు.	పుట.	ఒప్పులు.	పుట.
వరూపము.	8	చదూప్రము.	8
గీ. జ్ఞానాజ్ఞానములకు పా శ్యయముబుద్ధి। తత్వ హంకారానూనలక్షణా ర్థ్యంబైనయెఱుక, దాని నిజీవుడని చెప్పు। సుతుల్	12	క॥ జ్ఞానాజ్ఞానంబులకుం। దా నయుపాశ్రయముబుద్ధితత్వ హంకారా। నూనలక్షణార్థ్యం బైన యెఱుక। దానికప్రడని చెప్పుశ్రుతుల్॥	12
అని	39	అనియున్నదగినక	39
ఆడ్డ	39	డ్డ	39
యు	41	అవియు	41
యుష్కలిని	42	యుష్కలిత	42

☞ ఈపుస్తకము భవాని ముద్రాక్షరశాలలో 44 పుట వరకు ముద్రింపించి మిగిలిన పుటలు రంగా అంతు కో, లో ముద్రణచేయడమైనది.

